

ตะลิงปลิง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Averrhoa bilimbi* L.

วงศ์ OXALIDACEAE

สรรพคุณ

ราก : แก้พิษร้อนใน กระหายน้ำ ฝาดสมาน บำรุงกระเพาะอาหาร แก้โลหิตออกตามกระเพาะอาหาร ลำไส้ ขับพิษร้อนของไข้ แก้ริดสีดวงทวาร แก้ก้น แก้กางทูม แก้ไขข้ออักเสบ รักษาสิ่ว รักษาซิฟิลิส บรรเทาโรคเก๊าท์ บรรเทาการอักเสบของลำไส้ใหญ่

ใบ : ใช้พอกแก้คัน ใช้ภายในโดยนำมาต้มดื่มรักษาอาการอักเสบของลำไส้ใหญ่ รักษาซิฟิลิส แก้ไขข้ออักเสบ รักษาทางทุม รักษาสิ่ว

ดอก : นำมาชงเป็นชา สรรพคุณแก้ไอ

ผล : เจริญอาหาร บำรุงกระเพาะอาหาร ฝาดสมานและลดไข้ แก้เสมหะเหนียว ฟอกโลหิต ยาบำรุงแก้ปวดมดลูก แก้ไอ บรรเทาโรคริดสีดวงทวาร แก่ลักปิดลักเปิด

ต้นหยง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Caesalpinia coriaria* (Jacq.) Willd.

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE

สรรพคุณ

ฝัก มีสารฟลาต รักษาแผลเปื่อย

เต่าร้าง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Caryota mitis* Lour.

วงศ์ : PALMAE

หัวและราก มีรสหวานเย็นขม ดับพิษที่ดับ ปวด และหัวใจพิการได้ดี

* พัน เนื้อ พันหนัง = โรคผิวหนัง

ทองพันชั่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Rhinacanthus nasutus* (L.) Kurz

ชื่อวงศ์ : ACANTHACEAE

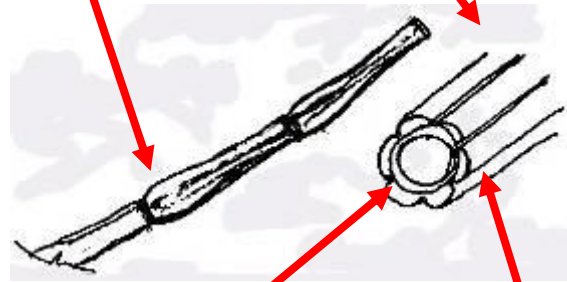
เถี่ยวออกขาว ลำต้นมี 6

สรรพคุณ

ใกล้ข้อป้องคล้ายมีทอง
ก้านแห้งสีขาว

เหลี่ยม

ใบ รสเบื่อเย็น ดับพิษไข้ แก้ไข้ตัวร้อน แก้พยาธิผิวหนัง
ราก รสเมาเบื่อ แก้กลากเกลื้อน ผื่นคัน และโรคผิวหนังที่เป็น
น้ำเหลืองบางชนิด
ลักษณะ ไม้พุ่มต้นเล็ก

เนื้อในสีขาว เป็นโฟม

เส้นสีเขียว

ใส่แน่นสีขาว

ข้อป้องๆ

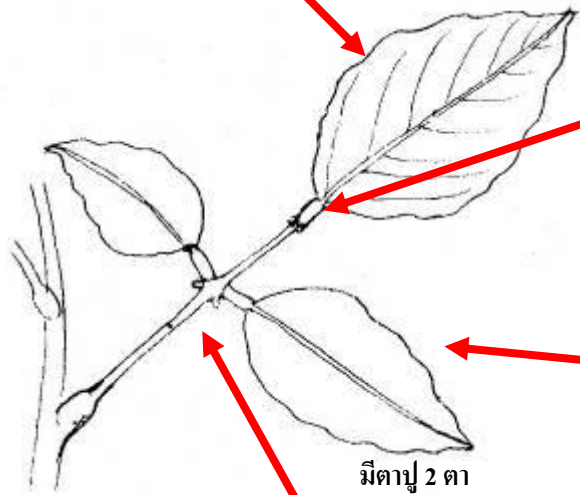
ขอบใบพริ้ว

เล็กน้อย

ทองหลาง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Erythrina variegata* Linn.

ชื่อวงศ์ : FABACEAE

สีเขียว ก้านต่อใบสั้นใหญ่

ใบสีเขียวมัน ทยายไม้
ชัดเจน

ข้อต่อใหญ่คล้ายกำนัน สีเขียว ก้านสีแดง

* ทองหลาง มี ตา (ตะ)ปู ไว้ต่อก พยาธิ

สรรพคุณ ทองหลางใบมน(ทองหลางบก)

เปลือกต้น รสฝืดเย็น แก้เสมหะ แก้ลม

แก้ก่อนนิ้วในไต

กระพี้ รสฝืดเย็น แก้พิษฝี

แก่น รสฝืดเย็น แก้ฝีในท้อง(วัณโรค)

ใบ รสเบื่อเย็นเย็น ขับพยาธิไส้เดือน แก้

ตัวร้อน แก้ริดสีดวง

ดอก รสขื่นเย็นเย็น ขับโลหิตระดู

ลูก(ฝัก) รสขม บำรุงน้ำดี

ราก รสฝืดเย็น แก้พิษทั้งปวง

^๗ เทียนตาตั๊กแตน (ผักชีลาว)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Anethum graveolens* Linn.

ชื่อวงศ์ UMBELLIFERAE

ลักษณะ : รั้วเหมือนดวงตา มีหาง

เล็กกว่าเทียนตากบ

รส : ขมเผ็ดร้อนเล็กน้อย

ผักชีลาว

(แก๊ก : คนลาวชอบกินตั๊กแตนทอด ทอดนานไปหน่อยเลย

ขม ก่อนกินโรยพริกไทย เผ็ด จะกินให้อร่อยต้องกินตอนยัง
ร้อนเล็กน้อย)

สรรพคุณ : บำรุงธาตุ (ตั๊กแตน)

อยู่ในพิกัดเทียนทั้ง 5, 7 และ 9

เรียกอีกชื่อว่า ผักชีลาว

เทียนขาว (ยี่หระ)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cuminum cyminum* L.

ชื่อวงศ์ UMBELLIFERAE

ลักษณะ : คล้ายเทียนขาวเปลือก แต่
ขนาดเล็กและฉ่ำกว่า

รส : เผ็ดร้อนขม
(เราขาว ผิวเราก็อขาว)

สรรพคุณ : บำรุงกำลัง
(เหมือนเทียนขาวเปลือก)

ขับผายลม แก้เส้นศูนย์กลางท้องพิการ
(เทียนขาว — ให้นึกถึงเส้นขาวกลางถนน
เวลาขับรด)

ขับผายลม

พิกัดเทียนทั้ง 5 ,7 และ 9

อยู่ในยาหอม, ยาประสะกานพลู

เทียนข้าวเปลือก

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Foeniculum vulgare* Miller subsp. var. *vulgare*
 ชื่อวงศ์ UMBELLIFERAE

ลักษณะ : รูปร่างคล้ายข้าวเปลือก อ้วนกว่าเทียน
 ขาว เปลือกมีเส้นลาย มีหางสั้นกว่าเทียนเกล็ด

รส : หวานเผ็ดหอม

(แก๊ก : กินข้าวหอมมะลิตอนเย็น)

สรรพคุณ : ขับผายลม แก้อืดท้องเฟ้อ

(แก๊ก : กินข้าวบำรุงกำลัง)

อยู่ในพิภดเทียนทั้ง 5, 7 และ 9

เทียนแดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Lepidium sativum* Linn.

ชื่อวงศ์ CRUCIFERAE

ลักษณะ : เม็ดเล็ก ๆ สีแดง

รส : เผ็ดร้อนขมเล็กน้อย

(เราแดง ผิวเราขาวเล็กน้อย แต่เป็นคน(น้ำ)ดี)

สรรพคุณ : ขับเสมหะ

แก้ลม แก้ปวดฝีการ

อยู่ในพิกัดเทียนทั้ง 5, 7 และ 9

อยู่ในยาหอม

เทียนดำ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Nigella arvensis*

ชื่อวงศ์ RANUNCULACEAE

(เทียนดำ, หยักไฮไฟ ของดำบำรุงโลหิต)

ลักษณะ : เม็ดเล็กๆ สีดำด้านๆ

รส : เผ็ดขม

(แก้ก : เราดำ ผัวขาวชืดต้องบำรุงโลหิต)

สรรพคุณ : บำรุงโลหิต แก้อาเจียน

อยู่ในพิกัดเทียนทั้ง 5, 7 และ 9

อยู่ในยาหอม, ยาประสะกานพลู

เทียนยาวพานี (ผักชีกะเหรียง)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Trachyspermum ammi* (L.) Sprague

ชื่อวงศ์ UMBELLIFERAE

ลักษณะ : เม็ดเล็กๆ คล้าย

ลูกผักชีล้อม แต่เล็กกว่า ไม่มีแตกครึ่งซีก

รส : หวานกลืนหอม

สรรพคุณ : แก้คลื่นเหียน อาเจียน

(แก้ก : น้องนี้เป็นน้องเล็ก เป็นคนกะเหรียง หน้า
หวาน แต่พอหอม แล้วจะอ้วก)

อยู่ในพิภดเทียนทั้ง 7 และ 9

อีกชื่อเรียกว่า ผักชีกะเหรียง

เทียนสัตตบุษย์

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pimpinella anisum* Linn.

วงศ์ URABELLIFERAE

รสเผ็ดหอมหวานร้อนเล็กน้อย แก้ลมครรภ์รักษา แก้พิษระส่ำระสาย แก้ไข้ แก้หอบ แก้สะอึก

เทียนตาบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Carum Citrvi* Linn.

วงศ์ UMBELLIFERAE

ลักษณะ : คล้ายเทียนตาตักแต่น แต่มีขนาดใหญ่กว่า มีลักษณะเหมือนรูปดวงตา

รส : เผ็ดร้อนขมหอม

สรรพคุณ : แก้กระเพาะอาหารพิการ

(แก้ : กินผิดเผ็ดกบร้อนมากไป จนกระเพาะอาหารพิการ)

อยู่ในพิกัดเทียนทั้ง 5, 7 และ 9

เทียนเกล็ดหอย

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Plantago ovata* Forssk.

ชื่อวงศ์ PLANTAGINACEAE

ลักษณะ : เม็ดบางๆ ขาวๆ

มีรอยปุ่มตรงกลางเม็ด

รส : เผ็ดร้อนขมหอม

สรรพคุณ : แก้ลมวิงเวียน

แก้หน้ามืด ตามัว (รส)

(แก้ก : เราซื้อหอย ผิวเราขาวหัวล้าน
มักเป็น ลม หน้ามืด ประจำ)

อยู่ในพิกัด เนวเทียน

เทียนลาวด

- อยู่ในพิกัดเทียนพิเศษ

ชื่อวิทยาศาสตร์ 1. *Foeniculum vulgare* Mill subsp. *piperatum* (Ucr.) Beguinot ,

2. *Centraterum anthelminticum* (Willd.) Kuntze

ชื่อวงศ์

1. UMBELLIFERAE, 2.COMPOSITAE

ลักษณะ : คล้ายลาวดตากผ้า ตัดมา
เป็นท่อนๆ สีดำ

รส : ร้อนขมหอม (ไร่ราก)

สรรพคุณ : แก้กำเดา แก้เพ้อคลั่ง

นอนสะดุ้งสะเทกสะท้าน

(แก้ : เอาลาวดร้อนเปีย... แล้วต้มนอน
สะดุ้งเลือดไหล)

ร้อนขมหอม

เทียนเกล็ด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Foeniculum vulgare* Miller subsp. var. *vulgare*

ชื่อวงศ์ UMBELLIFERAE

ลักษณะ : เม็ดใหญ่กว่าเทียนขาว
เปลือกบางกว่าไม่มีลายเส้น มีหางยาว

รส : เผ็ดร้อนเล็กน้อย

(**แก้ก :** ผิวเราตัวเล็กนะจะกินเกล็ดอยู่
แล้วยังชอบขึ้นเบื้องสูง)

สรรพคุณ : แก้ลมขึ้นเบื้องสูง แก้ลมขึ้น
ตาทำให้ตาพร่า

อยู่ในพิกัดเทียนพิเศษ

สูตรท่องพิกัดเทียน

เทียนทั้ง 5,7,9 พิเศษ ลม เสมหะดีระคนกัน พิชโลहित ดีพิการ ลมขึ้น
เบื่องสูงทำให้หุ้อตาลาย แก้วไข ครันเนื้อครันตัว แก้ม

๗
ตักแทนขาวกินข้าวเปลือก
จากห้าพานินำ
ตากบพบเกล็ดหอย
ลวดชมเกลบสามเทียน

ไม่เคยเลือกว่าแดงดำ
สัตตบุษย์ครบเจ็ดเทียน
ลงรอยเก้าตามเค้าเขียน
เป็นพิเศษสังเกตจำ

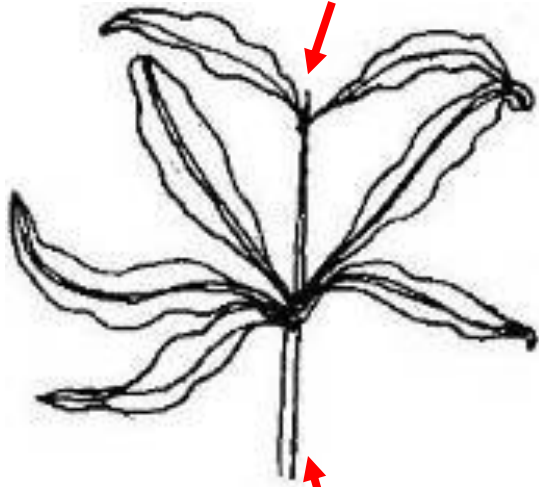
* ทับทิม = ท.ท. = ท้องเสีย

ทับทิม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Punica granatum* L.

วงศ์ : PUNICACEAE

ยอดมีหนาม

ใบยาวเรียวสีเขียวออก
รอบข้อกิ่งหลัก ขอบ
ใบบิดงอมาก

ก้านสีน้ำตาล

สรรพคุณ

ต้น ราก รสเปรี้ยว ขับพยาธิตัวตืด และพยาธิไส้เดือน

ใบ รสฝาด แก้เด็กท้องร่วง บิดมูกเลือด

เปลือกลูก รสฝาด แก้ท้องร่วง บิด ปิดธาตุ ฝนกับน้ำปูนใส

ทาแก้พุพอง เน่าเปื่อย

ใช้ทั้ง 5 แก้ท้องเสีย บิด มูก เลือด

ท้าวายม่อม

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Tacca leontopetaloides* (L.) Kuntze

วงศ์: TACCACEAE

ขนมเทียนแก้ว

ส่วนประกอบ

๑. ถั่วเขียวกะเทาะเปลือก	๑ ถ้วยตวง
๒. หัวกระทิ	๑/๒ ถ้วยตวง
๓. น้ำตาล	
๔. เกลือ	
๕. พริกไทยป่น	
๖. แป้งท้าว	๑ ถ้วยตวง
๗. ใบตอง	

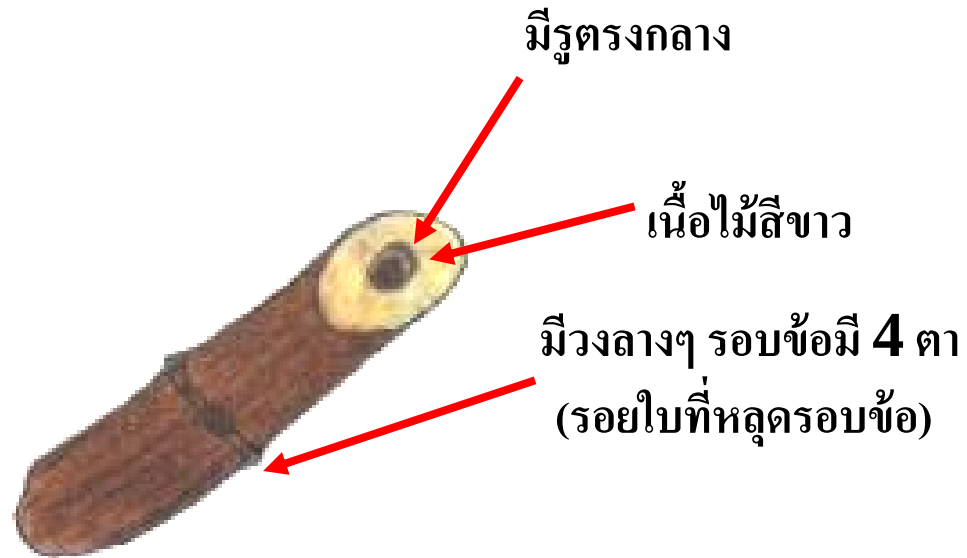
วิธีทำ

๑. นำถั่วเขียวกะเทาะเปลือกแช่น้ำประมาณ ๑๐ นาที นำไปนึ่งจนสุก
๒. นำมาใส่กระทะทองเหลืองกวน ใส่หัวกระทิเล็กน้อย

*ยายมีรุ / ยายกล้วย

ท้าวยายม่อม

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Clerodendrum indicum* (L.) Kuntze
ชื่อวงศ์ LABIATAE

สรรพคุณ

ต้น รสจืดเฝื่อน ขับเสมหะให้ลงเบื้องต่ำ ขับพิษ

ใช้หัว(หัด สุกใสดำแดง) แก้ไข้

ราก รสจืดขื่น แก้พิษงู แก้ร้อนในกระหายน้ำ แก้

อาเจียน แก้หืดไอ แก้พิษฝี

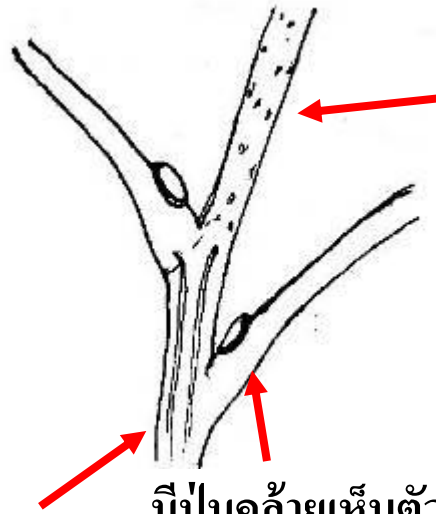
ลักษณะ ไม้ต้น

ทึงถ่อน(พญาช้างเผือก,พญาฉัททันต์)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Albizia procera* (Roxb.) Benth
ชื่อวงศ์ : MIMOSACEAE

ลำต้นสีเขียว มีเมล็ดสีขาว
หรือส้ม ถูบจะสะดุดมือ

แห้งแล้วมีร่อง
เหมือนกระดูก

มีปุ่มคล้ายเห็บตัวใหญ่เกาะ
อยู่ ใบมีขนาด รูปแบบ
เหมือนหางนกยูงฝรั่ง

สรรพคุณ

เปลือกต้น รสร้อนสุขุม เจริญอาหาร ขับพยาธิ บำรุง

ธาตุ แก้ธาตุพิการ

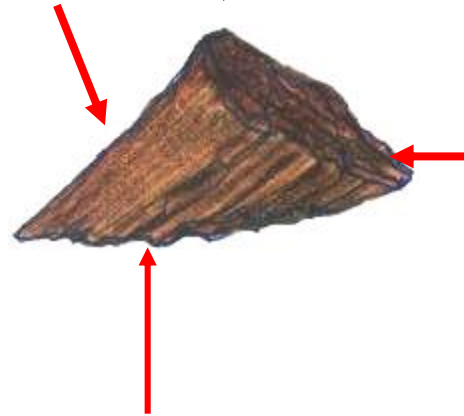
ราก แก้ รสขมร้อนเล็กน้อย แก้เจ็บเอว เจ็บหลัง

เส้นตึง ท้องอืด

ใบ เผาไฟผสมกับน้ำยาสูบ นิดฆ่าตัวแมลงและตัว
หนอนได้

เนื้อไม้หยาบ ลายขัดตะเหลือบ
เงาๆ มี(ขีดขวางเล็กน้อย)

หน้าตัดเป็นขนมปั้ง
แยกได้เป็นชั้นๆ เนื้อ
ไม้มีน้ำหนักร

มีหลายสี คล้ายแก่นขนุนแต่เข้มกว่า
(น้ำตาลแดง) มีกลิ่นหอมเฉพาะ

เทพทาโร(เนื้อไม้)(ข่าต้น)

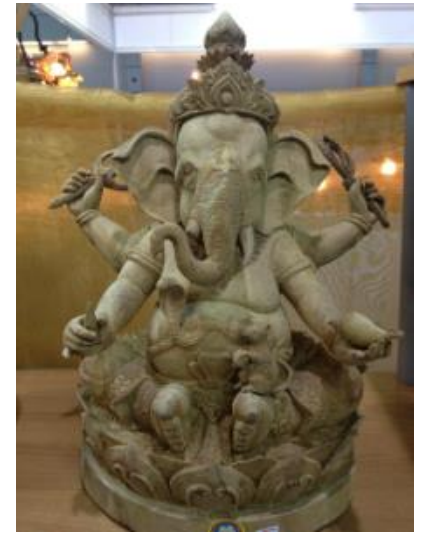
ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cinnamomum porrectum* (Roxb.) Kosterm.

วงศ์ : LAURACEAE

* ข่าโคนเข้าจันทุก

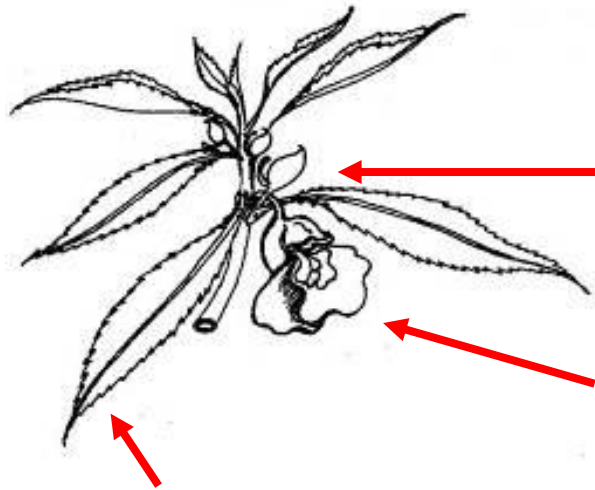
สรรพคุณ

เปลือกต้น รสร้อน แก้ลมจุกเสียด แน่น เพื่อก
อาการปวดท้อง ขับผายลม บำรุงธาตุ ขับลมในลำไส้
และกระเพาะอาหาร

เทียนบ้าน(เทียนดอก)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Impatiens balsamina* L.
วงศ์ : BALSAMINACEAE

ดอกอ่อนรูปนกฮ้วน

ดอกสีชมพูคล้าย
กล้วยไม้

พื้นใบสีเขียวอ่อน เส้นกลางใบสี
แดงชมพู ขอบใบเป็นฟันเลื่อย
ละเอียดคมมาก

สรรพคุณ

ใบ รสเย็น ตำพอกแก้ปวด
นิ้วเท้า(เก๊าท์) เล็บขบ ถอนพิษ
ปวดอักเสบ

* เทียนต้นเล็บถอด เทียนดอกเล็บขบ

เทียนกิ่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Lawsonia inermis* L.

ชื่อวงศ์ LYTHRACEAE

ไทรกร่าง, ไกร, นิโครธ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ficus annulata*
ชื่อวงศ์ MORACEAE

เปลือกต้น รสฝาด สรรพคุณ ต้มชะล้างบาดแผล สมานแผล

ไทรย้อย

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ficus benjamina* Linn.

ชื่อวงศ์ MORACEAE

รากอากาศ รสจืด สรรพคุณ ขับปัสสาวะ แก้
กระษัยไตพิการ บำรุงน้ำนม แก้ปัสสาวะมีสีต่างๆ

ทำม้ง

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Litsea petiolata*

ชื่อวงศ์: LAURACEAE

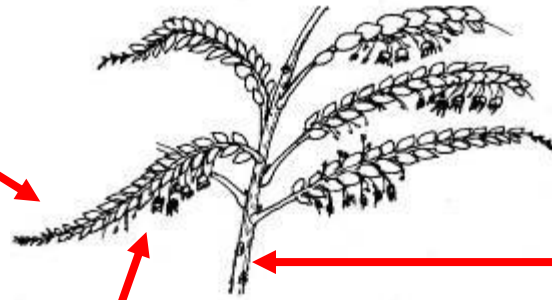

เปลือกต้น รสร้อนหอมฉุน สรรพคุณ ขับพยาธิ แก้ท้องขึ้นอืดเฟ้อ บำรุงธาตุ แก้กูกเสียด

ธรณีสาร

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Phyllanthus pulcher* Wall. ex Müll.Arg.
ชื่อวงศ์ EUPHORBIACEAE

ใบประกอบคล้ายใบมะขาม
ค่อนข้างกลมปลายใบแหลม
เล็กน้อย

เปลือกต้นสีน้ำตาล
แตกเป็นลายทาง

● ธรณี = ดิน = เย็น = แก้ไข

● ขื่นศาล กลั้วจนไข้ขึ้น

ดอกสีชมพู กลีบสี
เขียวอมเหลือง

สรรพคุณ

ราก รสจืดเย็น แก้ไข้ตัวร้อน

แก้พิษตานซางเด็ก

นมควาย

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Uvaria hahinii* sincl.
วงศ์: ANNONACEAE

ราก เนื้อไม้ รสฝาดเปรี้ยว สรรพคุณ แก้กระษัย แก้เบาเหลื่องเบาแดง

นมนาง, นมสาว, กิ่งกล่อม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Polyalthia evecta* (Pierre) Finet & Gagnep. var. *intermedia* (Pierre) Finet & Gagnep. Wink

ชื่อวงศ์ : ANNONACEAE

เปลือกต้น รสเย็นเอียน สรรพคุณ บำรุงน้ำนม

เนื้อไม้และราก รสเย็น สรรพคุณ ระวังความร้อน แก้ไข้พิษ แก้ไข้หัวหัด สุกใส ดำแดง

ราก รสเย็น สรรพคุณ แก้คลื่นเหียนอาเจียน แก้เจ็บหลังเจ็บเอว

ใบ รสเย็น สรรพคุณ ตำผสมน้ำทาหรือพ่น แก้ร้อนภายใน

ลูก รสเย็น สรรพคุณ ต้มเอาน้ำรับประทานและอาบ แก้ซาง แก้เด็กตัวร้อน

นมแมว

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Melodorum siamense* (Scheff) Ban
ชื่อวงศ์ ANNONACEAE

ราก ตำผสมน้ำปูนใสทา แก้พิษแมลงกัดต่อย ต้มน้ำดื่ม แก้ประจำเดือนมาไม่
ปกติ รากนมแมวผสมรากไผ่ไก่ และรากหนามพรม ต้มน้ำดื่ม แก้ริดสีดวงจมูก

นมสวรรค์

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Clerodendrum paniculatum* Linn.

ชื่อวงศ์ VERBERNACEAE

ดอก แก้วพิษสัตว์กัดต่อย และพิษที่เกิดจากการติดเชื้อ แก๊ตกลือด

ราก ขับลม แก้ววัณโรค แก้วไข้มาลาเรีย แก้วอาการไข้ที่ถ่ายเหลว อาเจียนเป็นเลือด และมีพิษ

ขึ้นที่ผิวหนัง ตัน แก้วอักเสบเนื่องจากตะขาบ และแมลงป่องต่อย แก้วพิษฝีปากบัว

น้อยหน่า

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Annona squamosa* L.

ชื่อวงศ์ : ANNONACEAE

ใบสดและเมล็ดน้อยหน่าสามารถใช้ฆ่าเหา และ โรคกลากเกลื้อน

น้อยโหน่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Annona reticulata*

ชื่อวงศ์ ANNONACEAE

ใบ รสเปรี้ยวขม สรรพคุณ ตำพอกแก้ฟกบวม ฆ่าพยาธิผิวหนัง

ผลดิบ รสฝาด สรรพคุณ แก้ท้องร่วง บิด ขับตัวกิมิชาติ (พยาธิไส้เดือนในท้อง)

เนระพูตี

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Tacca chantrieri Andre*

ช่อดอก TACCACEAE

ต้น รสฝาด สรรพคุณ แก้บิด มูกเลือด แก้ไข้ท้องเสีย (ไข้รากสาด) แก้ปวดเหง้า รสฝาดเย็น สรรพคุณ แก้ธาตุพิการ แก้ปอดพิการ แก้ลมสันนิบาต ๗
แบ่ง แก้ไข้เหนือ แก้ไข้พิษ ไข้กาฬ จำพวก ดับพิษไข้ แก้คอเปื่อย ลิ้นเปลี่ยน แก้ไอ แก้ซางเด็ก

เนียม

เนียม *Sympagis nivea* ลักษณะเป็นใบเดี่ยว หนามีสีเขียว
เข้ม มีรูปค่อนข้างกลม ปลายใบมน โคนใบแหลม ขอบจักโค้ง

เนียมอัม *Chlorathus inconspicuus* ลักษณะเป็นใบเดี่ยว ออก
เรียงตรงข้ามกันเป็นคู่ๆ ใบเป็นรูปไข่ ปลายใบเรียวแหลม

เนียมหนูเสือ *Rubus parvifolius* ลักษณะใบเป็นรูปพัด หลังใบสีแดง
กว่าหน้าใบ ใบออกสลับ ขอบใบเป็นแฉกๆ คล้ายฟันเลื่อย

เนียมต้น *Ocimum gratissimum*

นางแย้ม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Clerodendrum chinense* (Osbeck) Mabb.

วงศ์ : LABIATAE

ราก ขั้วระดู ขั้วปัสสาวะ แก้หลอดลมอักเสบ ลำไส้อักเสบ

บันนาค

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Mesua ferrea* L.

วงศ์ : GUTTIFERAE

ดอก รสหอมเย็น สรรพคุณ บำรุงโลหิต บำรุงผิวกายให้สดชื่น แก้ร้อน
กระสับกระส่าย ชูกำลัง แก้ลมกองละเอียด หน้ามืดวิงเวียนใจสั่น อ่อนเพลีย ใจหวิว

เบญกานี

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Quercus infectoria*

ชื่อวงศ์ : FAGACEAE

ลูกเบญกานี เป็นยางไม้เกิดจากต้นเบญกานี (ลักษณะเป็นก้อนลูกกลมๆ เป็นหนาม)

รสฝาดจัด สรรพคุณ แก้ท้องร่วง บิด ปวดเบ่ง แก้อาเจียน สมานแผล

ใบเงิน

ใบ รสเย็น สรรพคุณ ดับพิษ แก้ไข้พิษร้อน ล้อมดับดับพิษ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Grapthophyllun pictum*

ชื่อวงศ์ ACANTHACEAE

ใบนาก

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Pseuderanthemum atropurpureum*.

ชื่อวงศ์ ACANTHACEAE

ใบทอง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Grapthophyllun pictum*

ชื่อวงศ์ ACANTHACEAE

ประทัดใหญ่ ประทัดจีน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Quassia amara* L.

วงศ์ : SIMAROUBACEAE

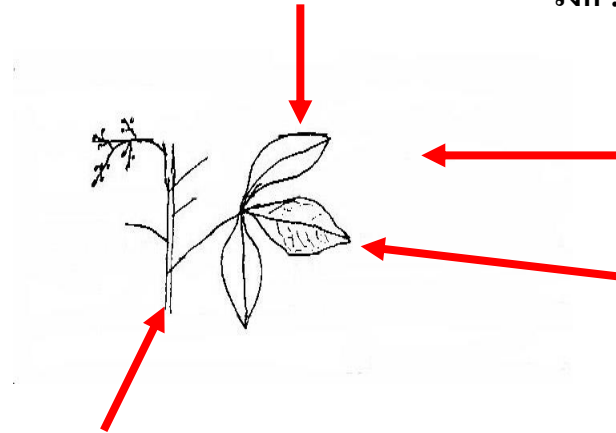
ราก รสขมจัด สรรพคุณ แก้ไข้ทุกชนิด ไข้จับสั่น ขับน้ำลาย เจริญอาหาร

ประยงค์(บ้าน),(หอมไกล)

หนึ่งก้านออก สามใบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Aglaia odorata* Lour

วงศ์ : MELIACEAE

ใบอ่อน นุ่ม

หน้าใบสีเขียวเข้มด้าน / หลังใบลายแห้ง
ด้าน / ลายร่างแห ชัดเจน

ออกก้านเดี่ยว สลับรอบกิ่ง

สรรพคุณ

ราก รสเบื่อเอียน ถอนพิษยาเบื่อเมา ทำให้อาเจียน

* เบื่อบ้าน

* ประยงค์ / ยืนยง โอภากุล โฆษณาน้ำเมา = แก้วพิษเบื่อเมา

ปฐ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Alangium salviifolium* (L.f.) Wang. subsp. *hexapetalum* (Lam.) Wang.

ชื่อวงศ์ ALANGIACEAE

แก่น รสจืดเฝื่อน สรรพคุณ แก่นน้ำเหลือง บำรุงกำลัง

โปรงฟ้า

ชื่อทางวิทยาศาสตร์ *MURRAYA SIAMENSIS* CRAIB
ชื่อวงศ์ RUTACEAE

ราก รสเผื่อนเย็น สรรพคุณ แก้วัณโรคระยะบวม แก้ตาฝ้าฟาง ตามัว

ปลาไหลเผือ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Eurycoma longifolia* Jack.

ชื่อวงศ์ SIMAROUBACEAE

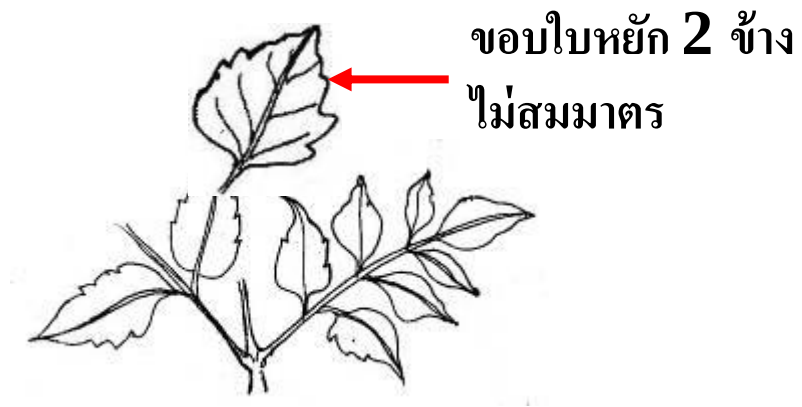

ราก รสขมเบื่อเมาเล็กน้อย สรรพคุณ ตัดใช้ทุกชนิด แก้วัณโรคระยะบวม ถ่ายพิษฝิ่นในท้องและถ่ายพิษต่างๆ

- ปีบ บีบ จมูก = รีดสีดวงจมูก
- ปีบ=ปอด

ปีบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Millingtonia hortensis* L.f.
วงศ์ : BIGNONIACEAE

สรรพคุณ

ดอก รสเพื่อนกลิ่นหอม ตากแห้งผสมบุนหรือสูบ แก้ว

รีดสีดวงจมูก

ราก รสเพื่อน บำรุงปอด แก้อาการไอ หอบ

เหนื่อย แก้ววัณโรค และปอดพิการ

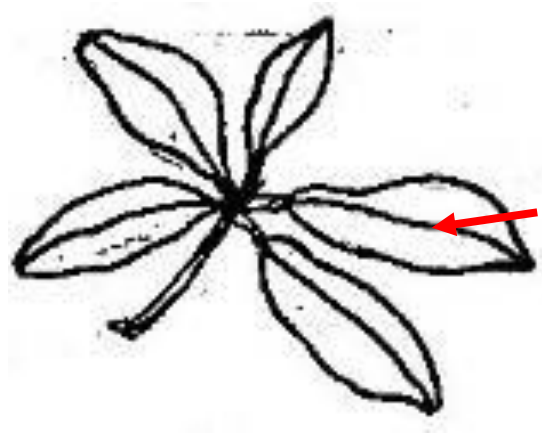

เปล้าน้อย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Croton stellatopilosus* Ohba

วงศ์ : EUPHORBIACEAE

* เปล้า = เป้ากางเกง = มักจะคัน(แก้คันผิวหนัง)

ใบรูปมะระกอ
ขอบหยักเล็กน้อย

สรรพคุณ

เปลือกต้น รสร้อน ทำให้อาหารงวด ช่วยย่อยอาหาร

ใบ รสร้อน แก้คันตามตัว

ผล รสร้อน ขับหนองให้กระจาย

ราก รสร้อน แก้ลมขึ้นเบื้องบนให้เป็นปกติ

แก่น รสร้อน ขับโลหิต แก้ไข้ใน

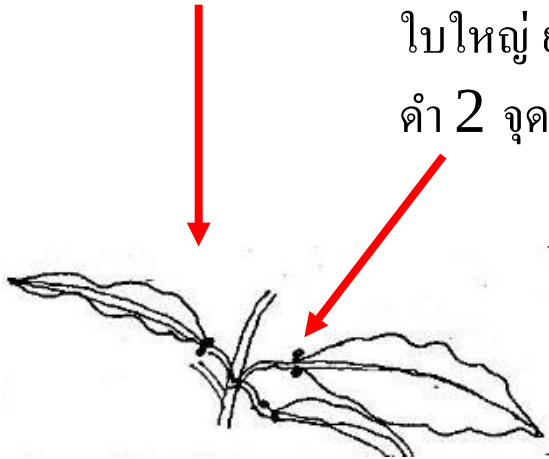
เปล้าใหญ่

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Croton oblongifolius* Roxb.

ชื่อวงศ์ EUPHORBIACEAE

ขี้ใบคม มี
กลิ่นหอม

ใบใหญ่ ยาว ขอบหยักพริ้ว มีจุด
ดำ 2 จุด ที่โคนหลังใบ

สรรพคุณ

ใบ รสร้อนเมาเย็น บำรุงธาตุ
เปลือกต้น กระพี้ รสร้อนเมาเย็น แก้เลือดร้อน
ผล รสร้อนเมาเย็น ขับโลหิตในเรือนไฟ ขับ
น้ำคาวปลา
แก่น รสร้อนเมาเย็น ขับเลือด ขับหนองให้ตก ขับ
พยาธิไส้เดือน
ราก รสร้อนเมาเย็น ขับผายลม

ปลาปักเป้า/สัตว์=บำรุงธาตุ

ฝาง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Caesalpinia sappan* Linn.

ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE

แก่น รสขมขึ้นฝาด สรรพคุณ แก้ท้องร่วง แก้ธาตุพิการ แก้ร้อน
แก้ไข้โลหิตออกทางทวารหนัก แก้ไข้กำเดา แก้เสมหะ

ฝิ่น

ชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Papaver somniferum* L.
ชื่อวงศ์ PAPAVERACEAE

ยาง เคี้ยวให้สุก รสเมาเบื่อ สรรพคุณ แก้
บิดเรื้อรัง แก้ลงแดง ทำให้นอนหลับ ทาแก้
เจ็บปวด ทาหัวริดสีดวงทวาร
จี้ยาฝิ่น รสเมาเบื่อ สรรพคุณ แก้บิด มูก
เลือด ลงแดง แก้ปวดบ่ง แก้ไอ ทำให้นอน
หลับ

ฝิ่นต้น

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Jatropha multifida* L
ชื่อวงศ์ EUPHORBIACEAE

เปลือกต้น รสฝาดเมา
สรรพคุณ คุมธาตุ แก้ท้องร่วง
แก้อาเจียน แก้ลงแดง แก้ปวด
แก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย

ฝัหมอบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Polyalthia cerasoides* (Roxb.) Benth. ex Bedd.ST

ชื่อวงศ์ : ANNONACEAE

ใบ รสฝื่อนเย็น สรรพคุณ ตำพอกฝี แก้ปวดอักเสบ ถอนพิษ
เนื้อไม้ รสขม สรรพคุณ ฝนกับน้ำปูนใส แก้เลื่อนหัวฝี รับประทานแก้วัณโรคปอดและลำไส้

วัดคำประมง จ.สกลนคร

หลวงตาปพนพัชร จิระธัมโม

ปอบิด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Helicteres isora* L.
ชื่อวงศ์ STERCULIACEAE

เปลือกต้นและราก บำรุงธาตุ ผล ใช้แก้บิด (สันนิษฐานว่าตามรูปร่างของผล) แก้วปวดเบ่ง(อันเนื่องมาจาก
บิด) ท้องเสีย ขับเสมหะ ตำพอกแก้ปวดเคล็ดบวม

พญารากขาว(โคลงเคลง)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Melastoma malabathricum* L. subsp. *malabathricum*

วงศ์ : MELASTOMATACEAE

ราก รสขม บำรุงธาตุ เจริญอาหาร แก้อ่อนเพลีย กินเป็นยาชูกำลังหลังฟื้นไข้

พญารากดำ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Diospyros rubra* Lecomte

ชื่อวงศ์มะเกลือ EBENACEAE

เนื้อไม้ ยาง รสขมน้อย สรรพคุณ แก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย แก้เจ็บเอว เจ็บหลัง
แก้กระษัย ไตพิการ

ใบ รสเอียน สรรพคุณ ทำให้อาเจียนเป็นเสมหะ ใช้ประคบแก้ไข้
และเคล็ดยอก ถนไฟให้ตายหนึ่ง พันตามอวัยวะที่เคล็ดยอก บวม
แผลง ถอนพิษได้ดี

พลับพลึง ชื่อวิทยาศาสตร์ *Crinum asiaticum* Linn.
ชื่อวงศ์ AMARYLLIDACEAE

พลับพลึงตีนเป็ด

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Hymenocallis littoralis* Salisb.
ชื่อวงศ์ : Amaryllidaceae

พุดอ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Azima sarmentosa* (Blume) Benth. & Hook. f.

ชื่อวงศ์ SALVADORACEAE

ราก รสเปรี้ยวเย็น สรรพคุณ แก้พิษฝี
ตานซาง ดับพิษทั้งปวง ทำให้อนหลับ
กระทุ้งพิษแก้ร้อนใน แก้ไข้ แก้ประดง ผื่น
คัน ฝนกับน้ำสุกหรือปูนใส ทาแก้ฮั่นทะ
บวม

พุดตาน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Hibiscus mutabilis* L.

ชื่อวงศ์ : MALVACEAE

ราก รสเย็น ดับพิษไข้ แก้ไข้ แก้ประดงฝืนกันตามผิวหนัง ปวดแสบปวดร้อนตามร่างกาย

พุ่มเรียงบ้าน

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Lepisanthes fruticosa* Leenh

ชื่อวงศ์: SAPINDACEAE

ราก รสเบื่อจืดขมเล็กน้อย สรรพคุณ แก้ไข้เหนือ แก้ไข้สันนิบาต แก้ไข้
ร้อนภายในกระตับกระต่าย หมอมักใช้พุ่มเรียงทั้ง ๒ อย่างนี้รวมกัน

พระขรรค์ไชยศรี(หนาวเดือนห้า,ฝนแสนห้า)

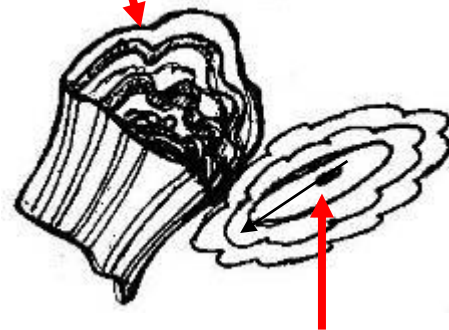
ชื่อวิทยาศาสตร์ : 1. *Myxopyrum smilacifolium* Blume subsp.

2. *Myxopyrum confertum* (Kerr) Kiew

ชื่อวงศ์ : OLEACEAE

สีเหลืองเขียว

เปลือกสีเขียวเทา

วงปีสีเข้มกว่าเนื้อเล็กน้อย
เป็นลายเหมือนน้ำซัด

สรรพคุณ

เถา รสเมาเบื่อ ขับเหงื่อ ระบายความร้อน
เป็นยาอันตราย เพราะขับเหงื่อมาก ทำให้หนาวสั่น
อาจถึงชีวิตได้
ลักษณะ ไม้เถา

* พบพระขรรค์ ตกใจจนเหงื่อออก

พิบูล

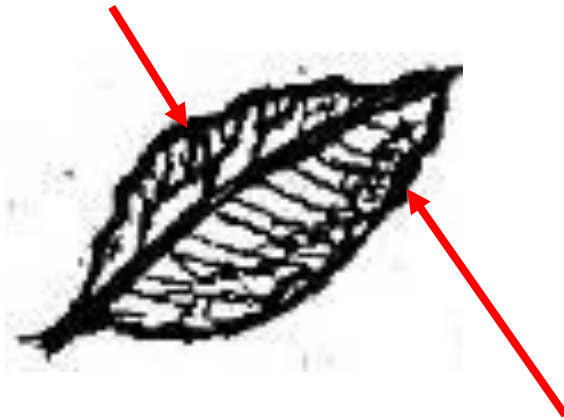
ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Mimusops elengi* L.

วงศ์ : SAPOTACEAE

* พิบูล = ผู้หญิง = กามโรค

ใบห่อเล็กน้อย เส้นใบตรง

ปลายแยกเป็นวง

ขอบใบแก่ บิดพริ้วตลอดใบ

หลังใบไม่มีลายร่างแห

สรรพคุณ

เปลือกต้น รสฝาด ชำเม่งกินพื้น

กระพี้ รสเมาเบื่อ แก้เกลื้อน

แก่น รสขมฝื่อน บำรุงโลหิต

ใบ รสเมาเบื่อฝาด ชำเชื้อกามโรค

ดอก รสฝาดกลื่นหอม แก้ลม บำรุงโลหิต

ราก รสขม บำรุงโลหิต แก้เสมหะ

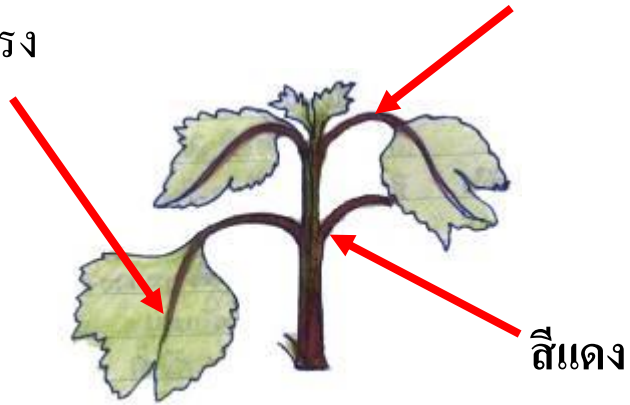
พืชมเสนตัน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Pogostemon cablin* (Blanco) Benth.

วงศ์ : LABIATAE

ใบรูปประหลาด
ไม่เป็นทรง

ออกใบคู่ตรงข้าม

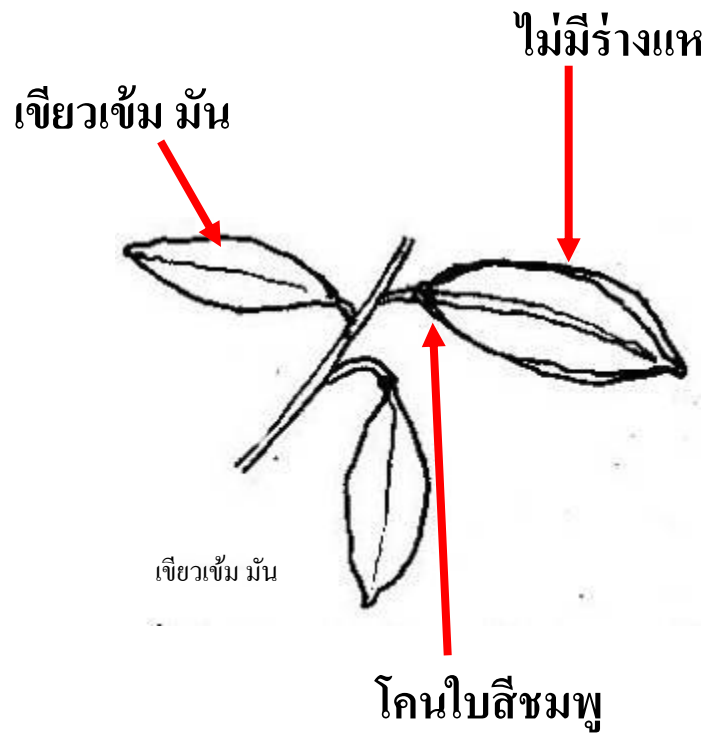

ลำต้นแดงคล้ำไล่ขึ้นไปเขียว
หน้าตัดสี่เหลี่ยม มีขนกำมะหยี่

สรรพคุณ

ใบ รสเย็นหอม แก้ลม บำรุงหัวใจ แก้ไข้ตัว
ร้อน ถอนพิษไข้

พืลังกาสา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Ardisia polycephala* Wall.
วงศ์ : MYRSINACEAE

สรรพคุณ

ต้น รสเมา แก้โรคเรื้อน โรคผิวหนัง

ใบ รสร้อน แก้ตับพิการ

ดอก รสขมเมา ฆ่าเชื้อโรค

ลูก รสฝาดสุขุม แก้ท้องเสีย

ราก รสเมา แก้กามโรค และหนองใน

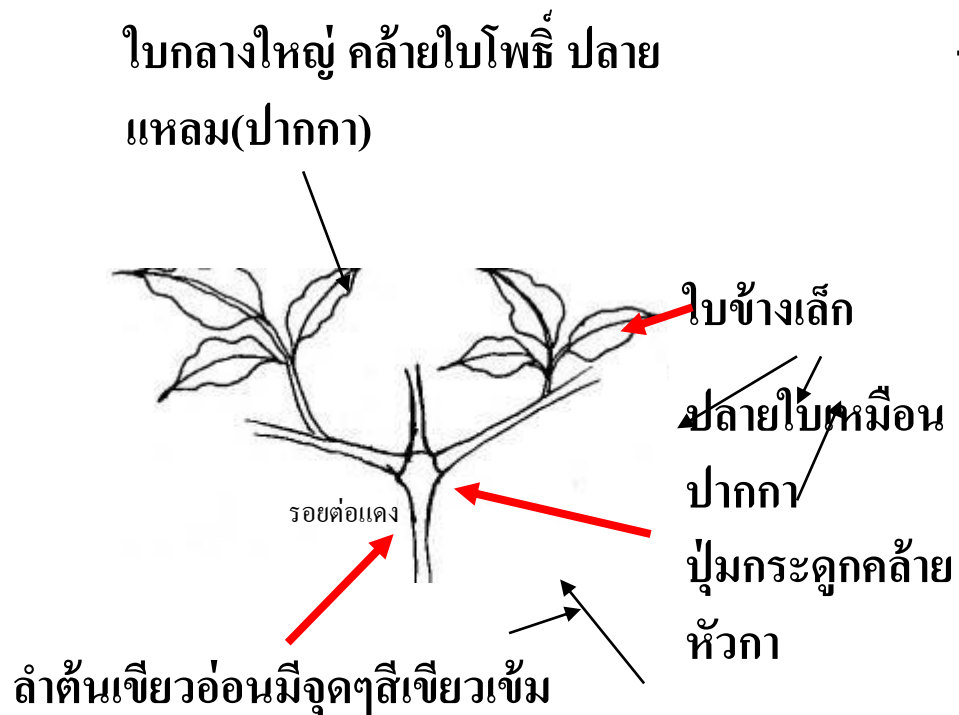

พืชนาสน์

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Sophora exigua* Craib
ชื่อวงศ์ FABACEAE

ราก ฝนกับน้ำดื่ม ช่วยลดไข้ในเด็ก ฝนทาแก้พิษงู(ต้องว่าคาถาด้วย) ต้มน้ำดื่ม บำรุงน้ำนม
(กินมากไม่ดี) ราก เหง้า ลำต้น ใบ ฝนทาฝี

เพกา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Oroxylum indicum* (L.) Kurz

วงศ์ : BIGNONIACEAE

* อีกา ตาเหลือง = น้ำเหลืองปรกติ

สรรพคุณ

เปลือกต้น รสฝาดเย็นขมเล็กน้อย ตำกับสุรา ทา
 ฟันตามตำราที่ทนการอยู่ไฟไม่ได้ ทำให้หนังชา
 สมานแผล ทำให้น้ำเหลืองปกติ ดับพิษโลหิต
 ฝักแก่ รสขม แก้อ่อนในกระหายน้ำ
 ฝักอ่อน รสขมร้อน ขับผายลม
 เมล็ดแก่ รสขม ระบายท้อง
 ราก รสฝาดขมเล็กน้อย บำรุงธาตุ ทำให้เกิดน้ำย่อย
 อาหาร แก้อ่อนระงวแก้ไข้สันนิบาต ฝนกับน้ำปูนใส
 ทาแก้บวมอักเสบ

แฟบ หรือ หูลิง ชื่อวิทยาศาสตร์ *Hymenocardia wallichii* Tul.
ชื่อวงศ์ EUPHORBIACEAE

เนื้อไม้ รสเมาเบื่อ แก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย และไต่พิการจับปัสสาวะ

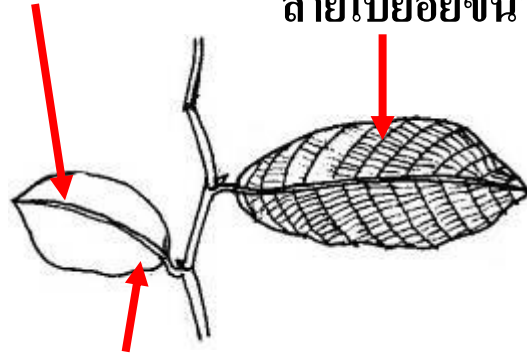
มะกา(ต้น)

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Bridelia ovata* Decne.

ชื่อวงศ์: EUPHORBIACEAE

หลังใบสีเข้มกว่าท้องใบ

ลายใบย่อยขนานกัน

ใบไม่หนา ท้องใบสีขาวนวล

ใบแห้งจะออกสีดำ

สรรพคุณ

ใบ รสขมขื่น ถ่ายเสมหะและโลหิต
ถ่ายพิษตานซางเด็ก ชักลมขึ้น
เปื้อองสูงให้ลงต่ำ
เปลือกต้น รสขมฝาด แก้กระษัย
สมานลำไส้

* อีกา คู จิกคนเลือด(โลหิต)ไหล = ถ่ายเลือด(โลหิต)

มะกรูด

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Citrus hystrix* DC.
วงศ์ : RUTACEAE

ผล รสเปรี้ยว สรรพคุณ ใช้ทำยาแดง ฟอกโลหิตระดู ถอนพิษผิดสำแดง
ผิวลูก รสปร่าหอมติดร้อน สรรพคุณ ขับลมในลำไส้ ขับระดู
น้ำในลูก รสเปรี้ยว สรรพคุณ แก้เลือดออกตามไรฟัน
ราก รสปร่า สรรพคุณ กระทุ้งพิษไข้ แก้พิษฝีภายใน แก้เสมหะเป็นพิษ

มะเกลือ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Diospyros mollis* Griff.

ชื่อวงศ์ EBENACEAE

ผล รสเปรี้ยว เสรพรคุณ ตำคั้นเอาน้ำ
ประมาณ ๒ ช้อนโต๊ะผสมหัวกะทิหรือ
นมสด รับประทานขับพยาธิตัวติด
พยาธิไส้เดือน ได้ผลดี

มะกล่ำตาช้าง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Adenanthera pavonina* L.

วงศ์ : Mimosaceae

1 กล่อม เท่ากับ 1 เมล็ดมะกล่ำตาหนู, 1 กล่ำ เท่ากับ 1 เมล็ดมะกล่ำตาช้าง

ใบ รสเบื่อเอียน สรรพคุณ แก้วริดสีดวงทวาร
เมล็ดใน รสเบื่อเมา สรรพคุณ เบื่อพยาธิไส้เดือน
ราก รสเปรี้ยวเล็กน้อย สรรพคุณ แก้เสมหะใน
ลำคอ แก้หืด ไอ แก้ไข้ร้อนใน

มะกอก

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Spondias bipinnata*

ชื่อวงศ์: ANACARDIACEAE

ผล รสฝาดเปรี้ยว สรรพคุณ แก้เลือดออกตามไรฟัน

ผล เปลือก ใบ ยาง รสเปรี้ยวฝาดหวานชุ่มคอ สรรพคุณ แก้บิด แก้ธาตุพิการ แก้น้ำดีไม่ปกติ

มะกอกน้ำ

วิทยาศาสตร์ *Elaeocarpus hygrophilus* Kurz
จัดอยู่ในวงศ์มุ่นตอย ELAEOCARPACEAE

ผลมะกอกน้ำมีรสเปรี้ยวอมหวาน นำมาดองกับน้ำเกลือรับประทาน จะช่วยแก้อาการกระหายน้ำได้ดี และช่วยทำให้ชุ่มคอ

มะขามแขก

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Senna alexandrina* P. Miller

วงศ์ : Fabaceae (Leguminosae-Caesalpinioideae)

ใบ รสเปรี้ยว สรรพคุณ ระบายท้อง
ฝัก รสเปรี้ยว สรรพคุณ แก้ท้องผูก
ระบายท้อง แก่ริดสีดวงทวาร(สตรีมี
ครรภ์ห้ามใช้)

มะขามเทศ

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Pithecellobium dulce* (Roxb.) Benth.

ชื่อวงศ์: LEGUMINOSAE-MIMOSOIDEAE

เปลือกต้น รสฝาด สรรพคุณ แก้ท้องร่วง คุมธาตุ
ต้มเอาน้ำชะล้างบาดแผลทำให้หายเร็ว

มะขาม(ไทย)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Tamarindus indica* L.

วงศ์ : Leguminosae - Caesalpinioideae

สรรพคุณ

เปลือกต้น รสฝาด ต้มเอาน้ำชะล้าง
บาดแผลหายเร็ว ฝนกับน้ำปูนใส
ใส่แผลเรื้อรังทำให้หายเร็ว
ใบแก่ รสเปรี้ยวฝาด ขับเสมหะใน
ลำไส้ แก้บิด แก้ไอ ต้มเอาน้ำโกรกฝี
ระยะเด็ก เวลาเข้านมด แก้หวัดคัดจมูก
เนื้อในฝัก รสเปรี้ยวจัด กัดเสมหะ
แก้กระหายน้ำ ทำให้เกิดน้ำลาย

มะขามป้อม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Phyllanthus emblica* L.

วงศ์ : EUPHORBIACEAE

มีเงี้ยวๆ

ผลอ่อน รสฝาดขม สรรพคุณ บำรุงเนื้อหนังให้สมบูรณ์
ผลแก่ รสเปรี้ยวฝาดขม สรรพคุณ แก้ไข้เจือลม แก้เสมหะ ทำให้ชุ่มคอ

มะขวิด

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Reronia limonia* (Linn.) Swingle.

ชื่อวงศ์: RUTACEAE

ใบ เปลือกต้น รสฝาด สรรพคุณ แก้ก้องร่วง แก้กษัย แก้ฝีเปื่อยพัง แก้กเลือด ห้ามระดูสตรี

มะเขือขีน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Solanum xanthocarpum* Schrad. & Wendl.
ชื่อวงศ์ SOLANACEAC

ราก รสขื่นเฝื่อนเปรี้ยวเล็กน้อย สรรพคุณ แก้ก้นนิบาต แก้น้ำลายเหนียว ขับเสมหะ ทำให้น้ำลายน้อย

มะค่าโมง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Afzelia xylocarpa* (Kurz) Craib.

ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE

มะค่าแต้

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Sindora siamensis* Teijsm. ex Miq.

วงศ์ LEGUMINOSAE - CAESALPINIOIDEAE

ปุ่มมะค่า รสเมาเบื่อ สรรพคุณ ต้มเอาเื่อรม แก้วหวัดตีดวงทวาร แก้พยาธิผิวหนัง

มะคำดีควาย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Sapindus emarginatus* Wall.

ชื่อวงศ์ : SAPINDACEAE

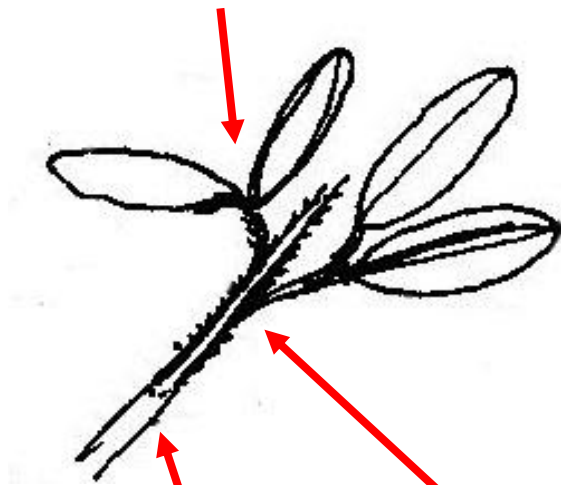
ผลแก่ รสขม สรรพคุณ แก้กาฬภายใน ดับพิษทั้งปวง บำรุงน้ำดี ต้มเอาฟอง
สุมน้ิรยะเด็ก แก้หวัดคัดจมูก สุมเป็นถ่าน สรรพคุณ ดับพิษร้อนภายใน แก้พิษ
ไข้ พิษซาง แก้หอบเนื่องจากปอดชื้นและปอดบวม

มะคำดีควาย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Sapindus emarginatus* Wall.

ชื่อวงศ์ : SAPINDACEAE

รูปใบรียาว ขอบใบพริ้วเล็กน้อย
ออกคู่ จากเล็กไปใหญ่

ไม่มีขนเป็นกำมะหยี่
สีน้ำตาล (กิ่งแก่)

มีขนเป็นกำมะหยี่
(กิ่งอ่อน และใต้ใบ)

สรรพคุณ

ผลแก่ รสขม แก้กาฬภายใน
ดับพิษทั้งปวง บำรุงน้ำดี ต้ม
เอาฟองสุ่ม ศีรษะเด็ก
แก้หัดคัดจุมูก สุมเป็นถ่าน
ดับพิษร้อนภายใน แก้พิษไข้
พิษซาง แก้หอบเนื่องจาก
ปอดชื้น และปอดบวม

* ผลดื่มหึ่งค์สา = บำรุงน้ำดี

มะงั่ว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Citrus ichangensis* Swingle

วงศ์ : RUTACEAE

ราก รสปร่าจืด สรรพคุณ กระทุ้งพิษ แก้ผดผื่นคัน แก้พิษฝีภายใน แก้เสมหะเป็นพิษ

มะดัน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Garcinia schomburgkiana* Pierre.

วงศ์ : CLUSIACEAE (GUTTIFERAE)

รก รสเปรี้ยว สรรพคุณ แก้กระษัย
แก้ระดูเสีย กัดเสมหะ ขับฟอกโลหิต
ระบายอ่อน แก้ววัด

รกมะดัน เป็นกิ่งที่
แตกออกมารวมกัน
กิ่งแบบนี้จะไม่มีใบ
ไม่มีผล แตกออกมา
มาก ๆ ก็ จะ ตาย ใช้
ทำยา

มะคำไก่(เนื้อไม้)

มีกระจุดสีขาว

ขนาดย่อม

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Drypetes roxburghii* (Wall.) Hurusawa Share

ชื่อวงศ์ EUPHORBIACEAE

สรรพคุณ

ใบ รสขมเบื่อเล็กน้อย ทำให้ละเอียด

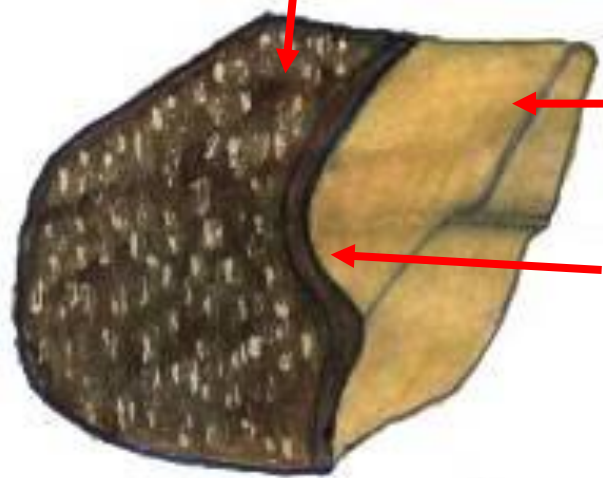
พอกแก้พิษฝี

ราก รสขมเบื่อเล็กน้อย แก้กระษัย แก้

เส้นเอ็น ทำให้เส้นเอ็นหย่อน

ใช้ทั้ง **5** รสขมเบื่อเล็กน้อย แก้

ริดสีดวง ขับปัสสาวะ แก้กระษัย

เนื้อสีครีม

เปลือกชั้น 2 สี
น้ำตาล

มะเดื่อชุมพร

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Ficus racemosa* L.

วงศ์ : MORACEAE

สรรพคุณ

เปลือกต้น รสฝาด แก้ท้องร่วง ชะล้าง
บาดแผลทำให้สมานแผล
ราก รสฝาดเย็น แก้ไข้ กระทั่งพิษไข้
กล่อมเสมหะและโลหิต แก้ไข้หัวลม ไข้
กาฬ ไข้พิษทุกชนิด

* เดินไปชุมพร = แก้ท้องเดิน(กระส่ายยา)

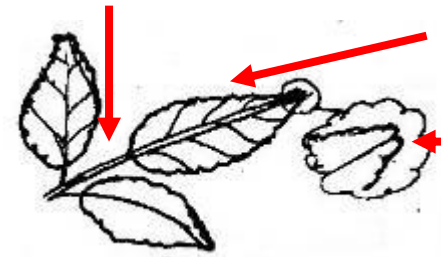

ก้านหลักด้านหนึ่งสีแดง
อีกด้านสีเขียว

มะตูม

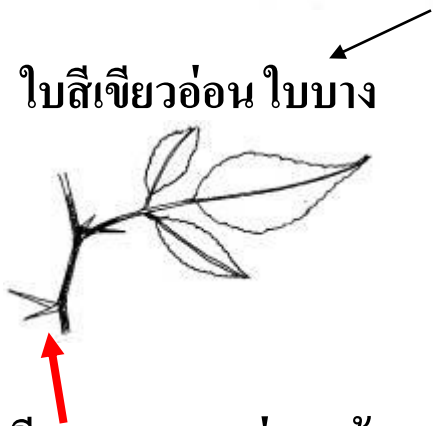
ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Aegle marmelos* (L.) Correa ex Roxb.

วงศ์ : RUTACEAE

ขอบใบหยักมนโค้ง 1 ใบใหญ่ 2 ใบเล็ก

เหมือนปากจู๋

มีหนามแหลมคู่ตามข้อ

สรรพคุณ

ราก รสปร่าซ่าขึ้นเล็กน้อย แก้พิษไข้ แก้สติเฟลอ รักษา น้ำดี

เปลือก ราก ลำต้น รสปร่าซ่าขึ้น แก้ไข้จับสั่น ขับลมในลำไส้

ใบสด รสปร่าซ่าขึ้น คั้นเอาน้ำรับประทานแก้หวัดแก้หลอดลม

แก้เยื่อตาอักเสบ

ผลอ่อน ชนิดเปลือกถูกแข็ง หั่นตากแดดปรุงเป็นยาธาตุ แก้ธาตุพิการ

ผลสุก รับประทานเป็นยาช่วยย่อยอาหาร ระบายท้อง แก้โรคไฟธาตุ

อ่อน บิด ท้องเสีย แก้ก้อนเนื้อครันตัว

ลักษณะ

มี 3 ชนิด คือ ลูกกลม ลูกยาว ลูกนึ่ง

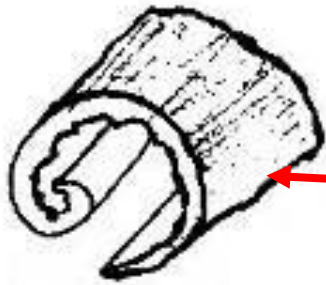
มะรุม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Moringa oleifera* Lam.

วงศ์ : MORINGACEAE

ผิวนอกไม่ขรุขระมาก
สีเข้มกว่าเปลือกใน

เปลือกเขียว-เทา

สีเหลืองขาวเหมือนกระดาษขังข้าวโพด

สรรพคุณ

เปลือกต้น รสร้อน ขับลมในลำไส้
ทำให้ผายโรอ คุมธาตุอ่อนๆ แก้ลม
ราก รสเผ็ดหวานขม แก้บวม
บำรุงไฟธาตุ ทุบพอแตกอมไว้ง้าง
แก้มดื้มสุราจะไม่เมา

ร้อนรุ่มคุมธาตุ ขับลม

ยาไฟประลัยกัลป์

หอยซ่าถูกรุมเอาเจียนเป็นเลือด(น้ำกระสายยา)

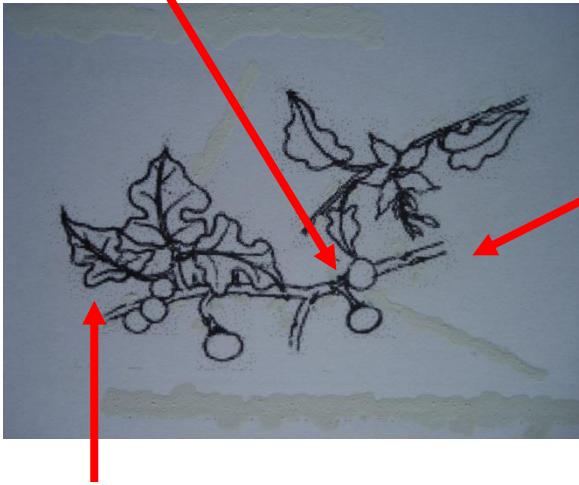

มะแว้งต้น

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Solanum indicum* L.

ชื่อวงศ์ : SOLANACEAE

ก้านดอกสั้น / ลูกไม่มีลาย (ชนิดเครือ ก้านลูกยาว)

ลำต้นไม่มีหนาม

สรรพคุณ

ราก รสเปรี้ยวเอียน แก้ไข้สันนิบาต กัดเสมหะ แก้
น้ำลายเหนียว ขับปัสสาวะ

ผลสุก รสขื่นขม กัดเสมหะในลำคอ แก้ไอ

ผลดิบ รสขื่นขม บำรุงน้ำดี แก้เบาหวาน

ใบแยกออกเป็น 5 แฉก

ชัดเจนกว่ามะแว้งเครือ

* มะแว้ง แคงคอ = แก้เจ็บ คอ

มะแว้งต้น

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Solanum indicum* L.

วงศ์ : SOLANACEAE

มะแว้งเครือ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Solanum trilobatum* L.

วงศ์ : SOLANACEAE

มะพร้าว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cocos nucifera* L. var. *nucifera*
ชื่อวงศ์ : PALMAE

ดอกรสฝาดหอม สรรพคุณ บำรุงโลหิต แก้ปากเปื่อย

รากรสหวานฝาดเย็น สรรพคุณ แก้ไข้ แก้ร้อนในกระหายน้ำ แก้ไข้ท้องเสีย

น้ำมะพร้าว รสหวาน สรรพคุณ บำรุงหัวใจ แก้อ่อนเพลีย ทำให้จิตใจชุ่มชื้น บำรุงครรภ์

มะม่วง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Mangifera indica* L.

วงศ์ : ANACARDIACEAE

เมล็ดใน รสฝาด สรรพคุณ แก้ท้องร่วง สมานลำไส้ ทาบาดแผลทำให้หายเร็ว
กาฝากมะม่วง รสเย็น สรรพคุณ แก้ปวดศีรษะ แก้ความดันโลหิตสูง

มะเฒ่าหลวง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Antidesma montanum* Bl.

ชื่อวงศ์ STILAGINACEAE

มะเฒ่าไข่ปลา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Antidesma ghaesembilla* Gaertn.

ชื่อวงศ์ EUPHORBIACEAE

ต้น ราก รสจืด สรรพคุณ บำรุงไต ขับปัสสาวะ แก้มดลูกพิการ และตกขาว

มะยม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Phyllanthus acidus* (L.) Skeels
วงศ์ : EUPHORBIACEAE

มี ๒ ชนิด คือ มะยมตัวผู้ ต้นเล็กออกดอกแล้วไม่ติดลูก หมอนิยมใช้ทำยา และมะยมตัวเมีย ต้นใหญ่ออกดอก ติดลูกดก เปลือกต้น รสเปรี้ยว สรรพคุณ แก้ไข้เพื่อโลหิต แก้เม็ดผื่นคัน ใบ รสเปรี้ยว สรรพคุณ ดับพิษไข้ แก้ไข้ตัวร้อน และไข้หัว ราก รสจืดเย็นติดเปรี้ยว สรรพคุณ แก้เม็ดประดง ผื่นคัน น้ำเหลืองเสีย

มะหาด(แก่น)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Artocarpus lakoocha* Roxb.

วงศ์ : MORACEAE

เนื้อไม้เป็นลายขัดตะ (มีเส้นตั้งและขวางตัดกัน)

เนื้อไม้สีน้ำตาลอ่อน แก่
มีเส้นสีขาวแซมเล็กน้อย ตามแนวอน เส้นสั้นๆ

สรรพคุณ

แก่น รสร้อน แก้ลมแก้ระษัย ละลายเลือด แก้เส้น

เอ็นพิการ

ฟอง ได้จากการต้มเคี่ยวเปลือกต้น มีลักษณะคล้าย
จาวมะพร้าว เอาผ้าห่อบีบน้ำให้แห้ง นำไปย่างหรือ
คั่วให้เหลือง เรียกว่า

ปวกหาด(สสม) รสเมาเบื่อ ขับพยาธิไส้เดือน
พยาธิเส้นด้าย พยาธิตัวตืด

มะอึก

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Solanum stramonifolium* Jacq.
ชื่อวงศ์ : SOLANACEAE

ราก รสเย็นเปรี้ยวเล็กน้อย สรรพคุณ กัดเสมหะ แก่น้ำลายเหนียว ดับพิษร้อนภายใน กระทุ้งพิษ แก้ไข้เพื่อดี ใช้สันนิบาต

มะฮอกกานี ชื่อวิทยาศาสตร์ *Swietenia macrophylla* King
ชื่อวงศ์ MELIACEAE

เมล็ดใน รสขมจัด สรรพคุณแก้ไข้จับสั่น (มาลาเรีย) และใช้ตัวร้อน

มังคุด

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Garcinia mangostana* L.
ชื่อวงศ์ : GUTTIFERAE

เปลือกลูก รสฝาด สรรพคุณ แก้ท้อง
ร่วง บิดมูกเลือด เสมานแผล
เนื้อในลูก รสเปรี้ยวหวาน สรรพคุณ
บำรุงกำลัง บำรุงร่างกาย บิดมูกเลือด

มังตาล

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Schima wallichii* (DC.) Korth.
ชื่อวงศ์ THEACEAE

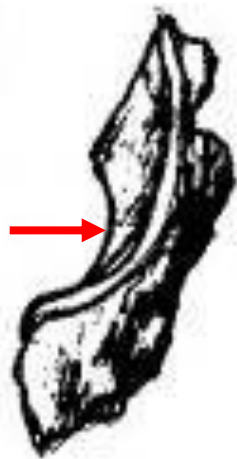
เปลือกต้น ปลูก รสเมาเบื่อ สรรพคุณ รบกวณเส้นประสาทและผิวหนัง ทำให้คัน ใช้เบื่อปลา
ดอกแห้ง รสเมาเบื่อ สรรพคุณ แห่น้ำหรือขงแทนใบชา รับประทาน แก้ขัดเบา แก้ชัก แก้ลมบ้าหมู ผสมกับน้ำมันทาแผลฝีดาษ
ต้นและกิ่งก้านอ่อน รสเมาเบื่อ สรรพคุณ แก้คลื่นเหียนอาเจียน หยอดหู แก้ปวด

โมกมัน(เปลือก)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Wrightia pubescens* R.br.

ชื่อวงศ์ : APOCYNACEAE

ด้านในเปลือกสี
นวลมันๆ

เปลือกสีเขียวดำ

* โมกมันล้นดาน ท้องมานตอนดึก

สรรพคุณ

เปลือกต้น รสฝาดเมา บำรุงธาตุให้เป็นปกติ แก้くだราด

แก่น รสร้อน แก้ลมล้นดาน

กระพี้ รสขม แก้ดีพิการ

ใบ รสขม ขับน้ำเหลือง แก้ท้องมาน แก้ตับพิการ

ดอก รสจืด ทำลายพวรรติก

ลูก รสเมา ฆ่าแมงกินฟัน

มักจะบิดเป็นเกลียว

หม่อน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Morus alba* L.
ชื่อวงศ์ MORACEAE

ใบ รสเมา สรรพคุณ แก้ตาแดง ตาแฉะ ตาฟาง แก้ไอ ระงับประสาท

เมี่ยงหรือชา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Camellia Simensis* Ktzc.
ชื่อวงศ์ THEACHEA

กิ่งและใบ รสฝาดเมื่อนำมาชง สรรพคุณ แก้พิษยาอันตราย สมานแผล (มีกรดแทนนิน) รมแก้หืด

เหมือดคน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Helicia nilagirica* Bedd.
วงศ์ PROTEACEAE

เนื้อไม้ รสขมน้อย สรรพคุณ ดับพิษร้อน แก้ไข้ ถอนพิษฝีดาษแดง
ราก รสขมน้อย สรรพคุณ แก้ไข้หวัด ไข้ปวดบวม ไข้พิษ ไข้หัดสุกใส

พลองเหมือด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Memecylon edule* Roxb
ชื่อวงศ์ Melastomataceae

สรรพคุณ

ตำรายาไทยใช้ เปลือก รักษารอยฟกช้ำ เปลือกต้นและแก่น เฝไฟจะให้น้ำยาง บรรเทาอาการปวดฟัน ทำให้ฟันแข็งแรง ใบ ต้มรักษาโรคโกโนเรีย ต้นและใบ ต้มน้ำดื่ม เป็นยาขับปัสสาวะ แก้ปัสสาวะขัด รากหรือลำต้น ต้มน้ำดื่ม รักษาโรคกระเพาะอาหาร ลำต้นนำมาผสมกับแก่นพลับพลึง ต้มก่ำแพงเจ็ดชั้น ต้มสบู่วาว แก่นจำปา แก่นโมกหลวง ต้มน้ำดื่มแก้หิด ราก ผสมกับสมุนไพรอื่นต้มน้ำดื่ม แก้ประดง (อาการโรคผิวหนัง มีเม็ดขึ้นคล้ายผด คันมาก มักมีใช้ร่วมด้วย) ผลสุกและใบอ่อน รับประทานได้ ผลสุกกินเป็นผลไม้ มีรสหวาน ยอดนำไปกินเป็นผัก รสฝาด หวาน ใบ ใช้เป็นสีย้อม ให้สีเหลือง

มดยอบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Commiphora abyssinica*

ชื่อวงศ์ BURSERACEAE

Myrrh Tree

มดยอบ รสเมาเบื่อ สรรพคุณ ขับเสมหะ ขับปัสสาวะ ขับเหงื่อ ขับพยาธิ อมแก้เจ็บคอ แก้แผลในปาก

ยาสูบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Nicotiana tabacum* L.

วงศ์ : SOLANACEAE

ยาสูบรสเมา สรรพคุณผสมทำยาสูบ แก้วหัว คัดจุมก แก้วรืดสีดวงจุมก แซ่เอาน้ำผสมยา ทา แก้วโรคผิวหนัง หิด กลาก เกลื้อน ผื่นคัน ฆ่าตัวหนอน

ยาง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Dipterocarpus alatus* Roxb.
ชื่อวงศ์ DIPTEROCARPACEAE

เปลือกต้น รสฝาดเฝื่อน สรรพคุณ แก้วริดสีดวงพลวก

ใบ รสฝาดเมา สรรพคุณ แก้ปวดฟันโยกกลอน แก้มุตกิด คุมประจำเดือนให้มาตามกำหนด คุมกำเนิดให้มีบุตรห่างได้

ยาง รสขมเย็น สรรพคุณ ก่ออมเสมหะ แก้กามโรค สมานแผล

ยี่โถไทย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Nerium oleander* L.
ชื่อวงศ์ : APOCYNACEAE

ใบ ดอก รสหอมเย็น สรรพคุณ บำรุงหัวใจ ขับชีพจร
เปลือก ราก รสเมา สรรพคุณเป็นพิษต่อหัวใจทำให้ตายได้

ยอป่า

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Morinda coreia* Ham.
ชื่อวงศ์: RUBIACEAE.

แก่น รสขมร้อน สรรพคุณ ขับเลือด ขับลม ขับ
น้ำคาวปลาหลังคลอดบุตร แก้บาดทะยักปากมดลูก

รงทอง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Garcinia handuryi* Hook F.
ชื่อวงศ์ : CLUSIACEAE

ยาง (ฆ่าฤทธิ์แล้ว) รสเอียนเบื่อ สรรพคุณ ถ่ายอย่างแรง ถ่ายลม ถ่ายน้ำเหลืองเสีย ถ่ายเสมหะ ถ่าย
โลหิต ฝนกับหัวกะทิสดทาแผลพุพอง แก้ปวด และให้ล่อนออกดี

ระกำ

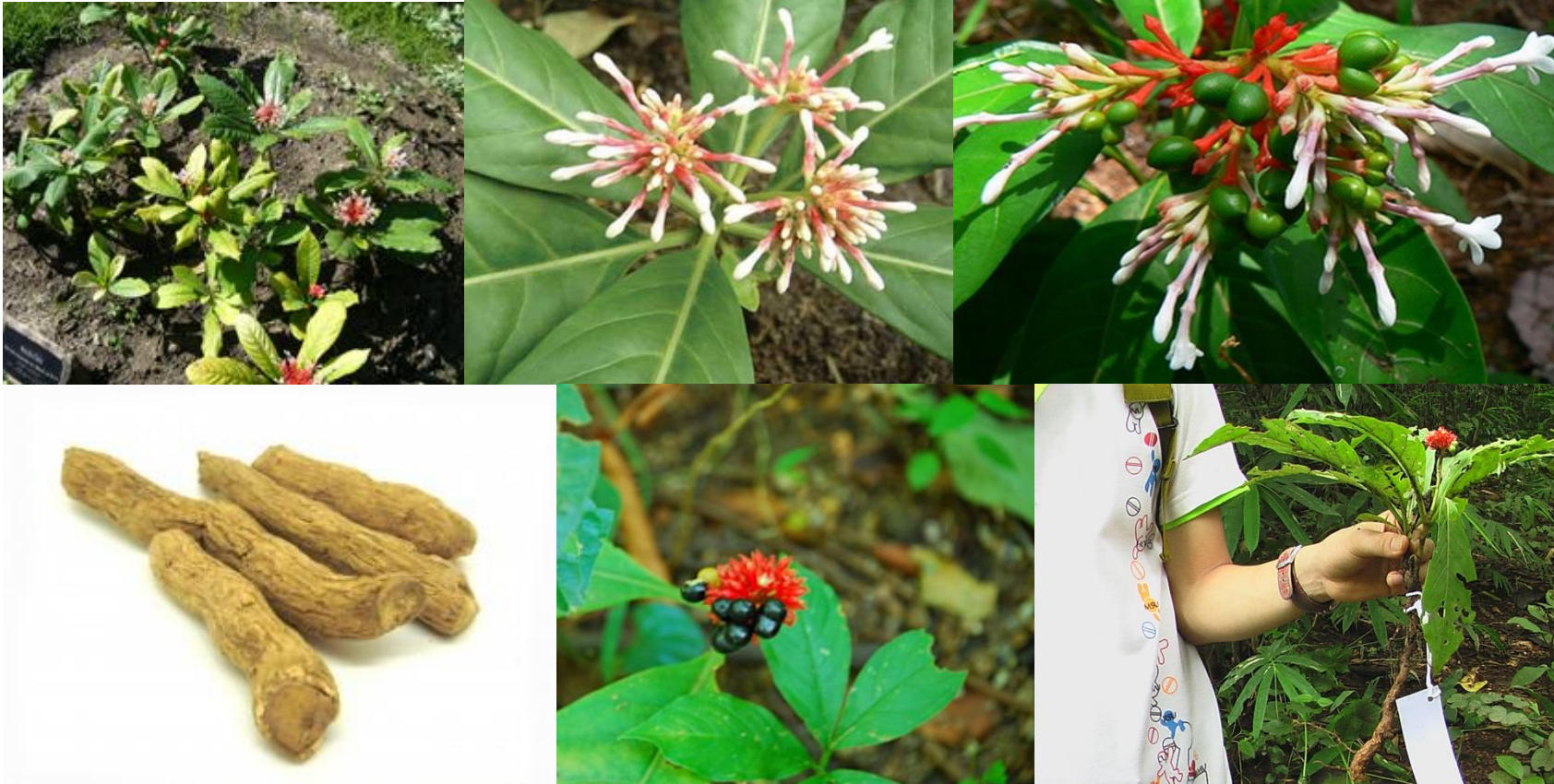
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Salacca rumphii* Wall.
ชื่อวงศ์ PALMAE.

เนื้อในลูกสุก รสเปรี้ยวอมหวาน สรรพคุณ แก้ไอ กัดเสมหะ

ระย่อม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Rauvolfia serpentina* (L.) Benth. ex Kurz.
ชื่อวงศ์ : APOCYNACEAE.

ราก รสขมเมานิดน้อย สรรพคุณ แก้ปวดศีรษะเนื่องจากความดันโลหิตสูง แก้กลิ้มคั่ง เนื่องจากดีและโลหิต
ช่วยย่อยอาหารและระบายประสาท ถ้ากินจะมีอาการข้างเคียง คือ หน้าแดง ตัวแดง แน่นจมูก และง่วงนอน (ก่อนใช้
ต้องคว่ำให้เหือดเสียก่อน อาการแทรกซ้อนจะน้อยลง

รักใหญ่

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Gluta usitata* (Will.) Ding Hou. Share.
ชื่อวงศ์, ANACARDIACEAE

ยาง รสขมเอียน สรรพคุณ กัดทำลาย ถ้าย่อยแรง แก้ปวดฟันแก้โรคผิวหนัง
(อันตราย) ใช้ลงพื้นสำหรับติดทอง หรือเรียกว่าลงรักปิดทองพระ หรือเครื่องใช้
บางอย่าง ไม้นี้มีพิษ อาจทำให้มีอาการผื่นคันได้

ราชดัด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Brucea javanica* (L.) Merr.
ชื่อวงศ์ SIMAROUBACEAE

ลูก รสขม สรรพคุณ แก้กระษัย บำรุงน้ำดี เจริญอาหาร

เร่ว

เร่วน้อย *Amomum villosum* Lour.

เร่วใหญ่ *Amomum xanthioides* Wall.

ชื่อวงศ์ ZINGIBERACEAE

ผล รสขมเผ็ด สรรพคุณ แก้ไข้เพื่อดี และเสมหะ แก้วริดสีดวงทวารทั้ง ๕
เมล็ด รสเผ็ด สรรพคุณ แก้กลิ้นเหียนอาเจียน ขับผายลม บำรุงน้ำนม

โรค

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Gardenia erythroclada* Kurz.
ชื่อวงศ์ RUBIACEAE

โรคทั้ง ๒ คือ โรคแดง โรคขาว ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงใหญ่
เนื้อไม้ รสเมาเบื่อ สรรพคุณ แก้กโรคผิวหนัง ฟั่นคั้น น้ำเหลืองเสีย เรื้อน มะเร็ง ทำให้นอนหลับดี

ละหุ่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ricinus communis* L.
ชื่อวงศ์ EUPHORBIACEAE

มี ๒ ชนิด คือ ละหุ่งแดง ละหุ่งขาว ไม้ยืนต้นขนาดย่อมลึ้มลูกเนื้ออ่อน
น้ำมัน รสมันเอียน สรรพคุณ ระบายอุจจาระเด็กได้ดี
เมล็ด เป็นยาอันตราย รับประทาน ๒ – ๓ เมล็ดอาจตายได้
ใบ รสจืดขื่น สรรพคุณ แก้ไข้ร้าว ขับน้ำนม ขับเลือด ขับลม แก้เลือดลมพิการ
ราก (สุ่มไฟเป็นถ่าน) รสจืด สรรพคุณ แก้ไข้เซื่องซึม และเป็นยาสมานด้วย

ไม้ ต้น

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Plumeria rubra* L.
ชื่อวงศ์ : APOCYNACEAE.

แก่น รสขมเฝื่อน สรรพคุณ ถ้ายโลहित ถ่านเสมหะ ถ่ายพิษทั้งปวง

ถ่าน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Corypha lecomtei* Becc.

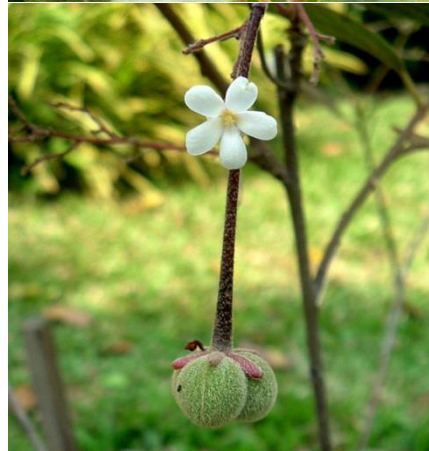
วงศ์ : PALMAE

ใบ (สุ่มเป็นถ่าน) รสเย็น สรรพคุณ แก้พิษอักเสบ ฟกบวม แก้พิษต่างๆ

โศดทะนง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Trigonostemon reidioides* (Kurz) Craib
ชื่อวงศ์ EUPHORBIACEAE

ราก รสเย็นเมาร้อนเล็กน้อย สรรพคุณ ถอนพิษยาเบื่อเมา แก้พิษงู ถอนพิษ
เสมหะ แก้หอบหืด แก้วัณโรค เกาผิวหนัง ทำให้อุณหภูมิร่างกายต่ำลง และลดความดันโลหิต

เดียน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Melia azedarach* L.
ชื่อวงศ์ : MELIACEAE

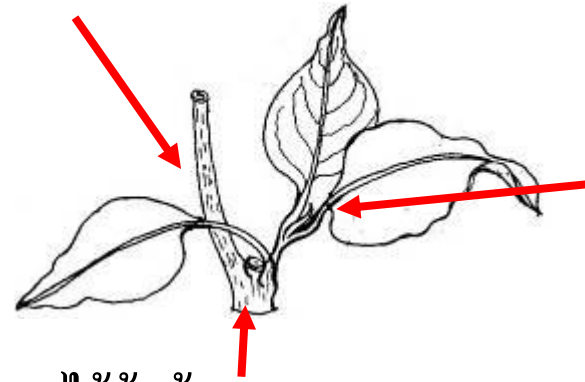
ต้น รสขมเมา สรรพคุณ แก้โรคผิวหนังเรื้อน แต่ทำให้ผิวหนังเกรียม
ดอกเป็นช่อ เจริญอาหาร เป็นยาอายุวัฒนะ

ลำโพงกาสลัก

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Datura metel* L.

ชื่อวงศ์ : SOLANACEAE

*ลำโพงเสียงดังเขย่าประสาท

โคนใบซ้าย-ขวาไม่
สมมาตร

ไม้ต้นล้มลุก

มี 2 ชนิด ลำโพงขาว และลำโพงแดง

น้ำมัน (จากเมล็ด) รสเมาเบื่อ สรรพคุณ ทาฆ่าเชื้อโรค แก้กลาก
เกลื้อน หิด เหา จำพวกมีตัว

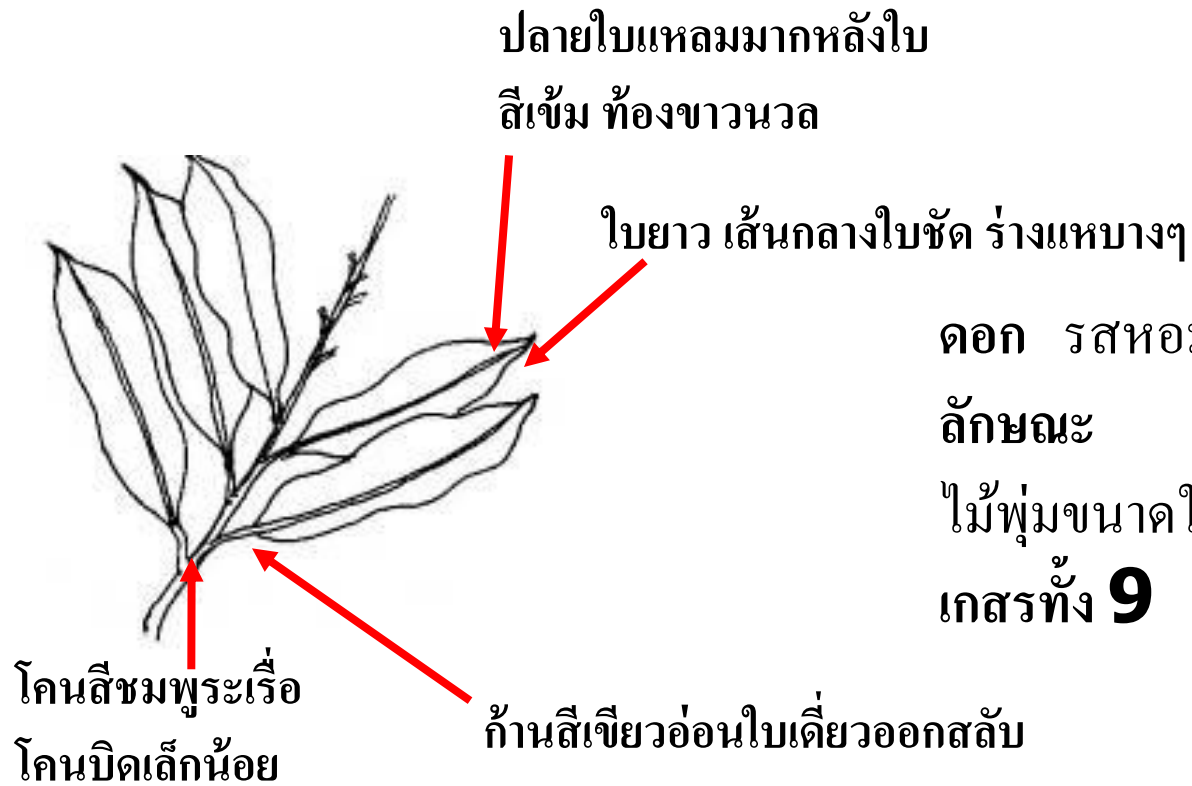
เมล็ด รสเมาเบื่อ สรรพคุณ รับประทานแต่น้อยเพียงสองถึงสาม
เมล็ดเบารุงประสาทได้ดี มีความจำเอน ถ้ารับประทานมากทำ
ให้ประสาทเสีย วิกลจริตได้

* น้อยล้าควน ชอบควน หัวใจ = บำรุงหัวใจ

ล้าควน

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Melodorum fruticosum* Lour.
ชื่อวงศ์: ANNONACEAE

สรรพคุณ

ดอก รสหอมเย็น แก้ไข้ แก้ลม บำรุงหัวใจ

ลักษณะ

ไม้พุ่มขนาดใหญ่

เกสรทั้ง 9

สน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Pinus kesiya* Royle ex Gordon
ชื่อวงศ์ : PINACEAE

แก่น รสขมเผ็ดมัน สรรพคุณ แก้ไข้เพื่อเสมหะ แก้ประสาทฟุ้งซ่าน แก้
อ่อนเพลีย แก้คลื่นเหียนอาเจียน บำรุงไข่มັນในกระดูก กระเจายลม
น้ำมัน รสร้อน สรรพคุณ ทาแก้เคล็ด ขัดยอก แผลง อักเสบ ใช้ประคบ
ท้อง แก้บวม แก้ดำไส้พิการ แก้มดลูกพิการ

ส้มกบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Oxalis acetosella* L.
ชื่อวงศ์ OXALIDACEAE.

ผักแว่น

ใบ รสเย็น สรรพคุณ ดับพิษ โขลกกับสุราใช้กากปิดแก้ปวดฝี แก้บวม ชุบตำลี
อมข้างแก้ม แก้ฝีในคอ แก้ต่อมทอนซิลอักเสบ แก้ไข้คอตัน ถอนพิษต่างๆ

ส้มกุ่ม

1. ชื่อไม้เถาชนิด *Ampelocissus martinii* Planch. ในวงศ์ Vitaceae เถาและใบมีขนสีแดง ผลกลมออกเป็นพวงคล้ายองุ่น.
2. ชื่อไม้เถา ชนิด *Embelia ribes* Burm.f. ในวงศ์ Myrsinaceae เถาและใบเกลี้ยง ผลกลมออกเป็นช่อ ใช้ทำยาได้.
3. ชื่อไม้เถาชนิด *Rubus moluccanus* L. ในวงศ์ Rosaceae เถามีขนและหนาม ผลออกเป็นกระจุก สุกสีแดง กินได้.
4. ชื่อไม้ล้มลุกชนิด *Begonia inflata* C.B. Clarke ในวงศ์ Begoniaceae ต้นและใบอวบน้ำ ใบมีรสเปรี้ยว.

ส้มกุ้ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Embelia ribes*
ชื่อวงศ์ BEGONIACEAE, MYRSINACEAE.

ใบ รสเปรี้ยว สรรพคุณ กัดเสมหะในคอ แก้ไอ แก้หอบหืด

ส้มกุ่ม

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Rubus moluccanus* L.
ชื่อวงศ์ ROSACEAE

ส้มกุ่ม

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ampelocissus martinii* Planch.
ชื่อวงศ์ Vitaceae

ส้มเช้า

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Euphorbia neriifolia* L. (*E. ligularia* Roxb.)
ชื่อวงศ์ : EUPHORBIACEAE.

มีรสเปรี้ยวตอนเช้า ตอนเช้า พอสายก็จางหายไป

ใบ รสเปรี้ยว สรรพคุณ โขลกตำพอกปิดฝี แก้ปวด บวม ถอนพิษ

ยาง รสเปรี้ยว สรรพคุณ ขับพยาธิ แก้จุกเสียด แก้ท้องมาน แก้บวม แก้กล้ามเนื้อ แก้ไข้ป่าเรื้อรัง ขับน้ำย่อยอาหาร ระบายอ่อนๆ

ส้มเสี้ยว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Bauhinia malabarica* Roxb.
ชื่อวงศ์ : FABACEAE

ใบ รสเปรี้ยวจัด สรรพคุณ ฟอก
โลหิตประจำเดือน ขับปัสสาวะ
ถ่ายเสมหะ แก้ไอ
เปลือกต้น รสฝาด สรรพคุณ แก้
แผลเปื่อยพัง ห้ามโลหิต แก้
ท้องเสีย แก้บิด

สนม

ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก

เปลือกต้น รสเมาเบื่อ สรรพคุณ แก้กลากเกลื้อน

ใบ รสขม สรรพคุณ แก้ตับอักเสบ บีบเอาน้ำทาแก้ผิวหนัง ฆ่าตัว ถอนพิษไข้

ดอก รสขม สรรพคุณ แก้ปวดท้องอักเสบพิการ แก้สตรีมีครรภ์ตกโลหิต

ผล รสขม สรรพคุณ ทำให้ลำรอกเอาเสมหะออก

ไม้ รสขมเมา สรรพคุณ ฆ่าเชื้อโรคภายใน

ราก รสขมเมา สรรพคุณ แก้ลงแดง ถ่ายอุจจาระเป็นโลหิต

ส้มโอ มือ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Citrus medica* Linn.var.sarcodactylis Swing.
ชื่อวงศ์ Rutaceae

เปลือกลูก รสร้อนหอม สรรพคุณ แก้ลมวิงเวียน หน้ามืด ตาลาย ใจสั่น

ยาคุมล้มมือตำหรับ เจ้าจอม ม.ร.ว.สดับ อดาวลัย

สนุ่น

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Salix tetrasperma* Roxb.

ชื่อวงศ์ : SALICACEA

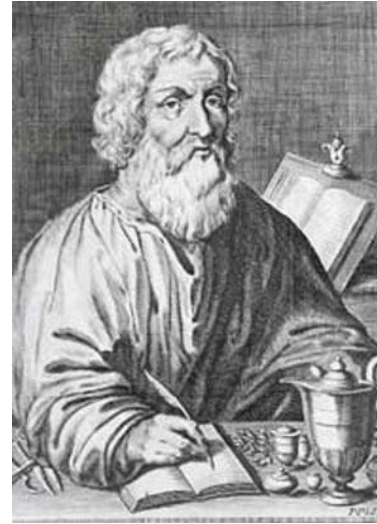
เปลือกต้น รสเย็นเบื่อ สรรพคุณ ทำให้หัวใจแข็งแรง ชูชีพจร ต้มเอาน้ำให้เด็กอาบ แก้วร้อน แก้วหวัด คัดจุมูกในเปลือกต้นพบสาร Salicin มีฤทธิ์ลดไข้ แก้วปวดเช่นเดียวกับแอสไพริน (Aspirin)

หลิว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Salix babylonica* L.

วงศ์ : SALICACEAE

Hippocrates 460 BC - 370 BC

Meadowsweet

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Spiraea Ulmaria* LINN.

ชื่อวงศ์ ROSACEAE

Felix Hoffmann 1868 –1946

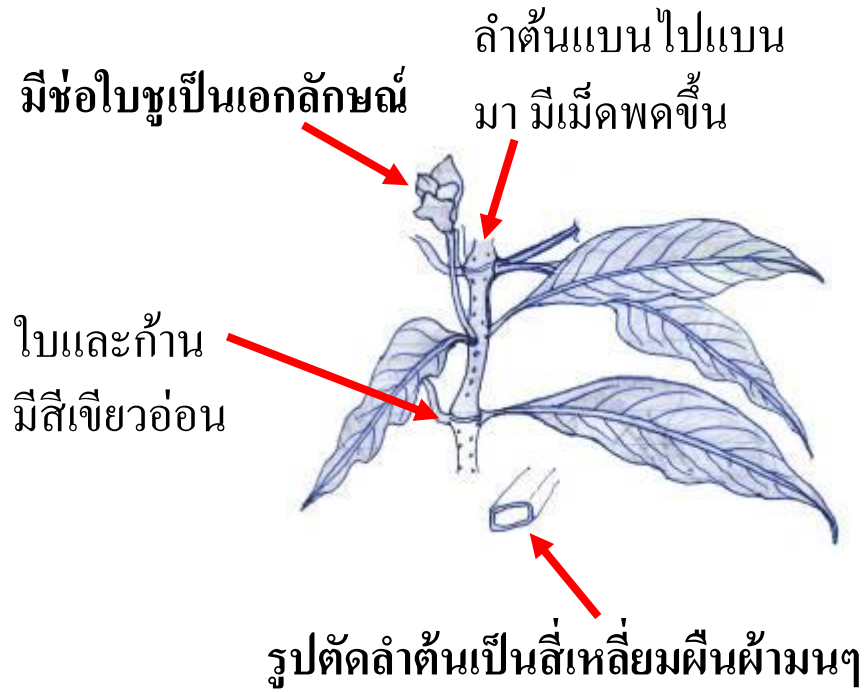
เสนียด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Justicia adhatoda* L.
ชื่อวงศ์ ACANTHACEAE

ใบ ดอก รสขม สรรพคุณ แก้ไข้ แก้หืด ห้ามเลือด รากเป็นยาบำรุงปอด รักษาวัณโรค ใบและดอก มีสาร vasicine และ vasicinone ซึ่งมีฤทธิ์ขยายหลอดลมและละลายเสมหะ ในปัจจุบันใช้อนุพันธ์ของ vasicine คือ N-cyclohexyl-N-methyl (Bromhexine) จะดีกว่าการใช้ vasicine เพราะไม่ทำให้เกิดการระคายเคืองต่อทางเดินอาหาร
ราก รสเย็น สรรพคุณ แก้ฝีในท้อง (วัณโรค) บำรุงโลหิต

เสนียด

สรรพคุณ
ใบ ดอก รสขม แก้ไข้
แก้หืด
ราก รสขมเย็น แก้
ฝีในท้อง(วัณโรค) บำรุง
โลหิต

*** เสนียดจัญไรแก้ไข้ แก้หืด**

สมุลแว้ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Podocarpus neriifolius* D.Don
ชื่อวงศ์ : PODOCARPACEAE

เปลือกต้น รสหอมฉุนปร่า สรรพคุณ แก้ลมวิงเวียน
ใจสั่น แก้พิษหวัด กำเฝ้า ขับลมในลำไส้ แก้ธาตุพิการ

เสม็ดแดง, ขาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Syzygium gratum* (Wight) S.N. Mitra var. *gratum*
ชื่อวงศ์ : Myrtaceae

ใบ รสร้อน สรรพคุณ ตำพอกแก้เคล็ดขัดยอก ฟกบวม ฝนไฟไข้ได้ นานท้องเด็ก แก้
ท้องขึ้นอืดเฟ้อ แก้ปวดท้อง

แสมทะเล

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Avicennia marina* (Forsk.) Vierh.
ชื่อวงศ์ : AVICENNIACEAE

เป็นชั้นๆ

แก่น รสเค็มเฟื่อนขม ขับลมในกระดูก ขับโลหิตประจำเดือนสตรี ขับถ่ายโลหิตระดูสตรีให้ปกติ แก้กระษัย

แสมสาร

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Senna garrettiana* Craib
ชื่อวงศ์ CAESALPINIOIDEAE

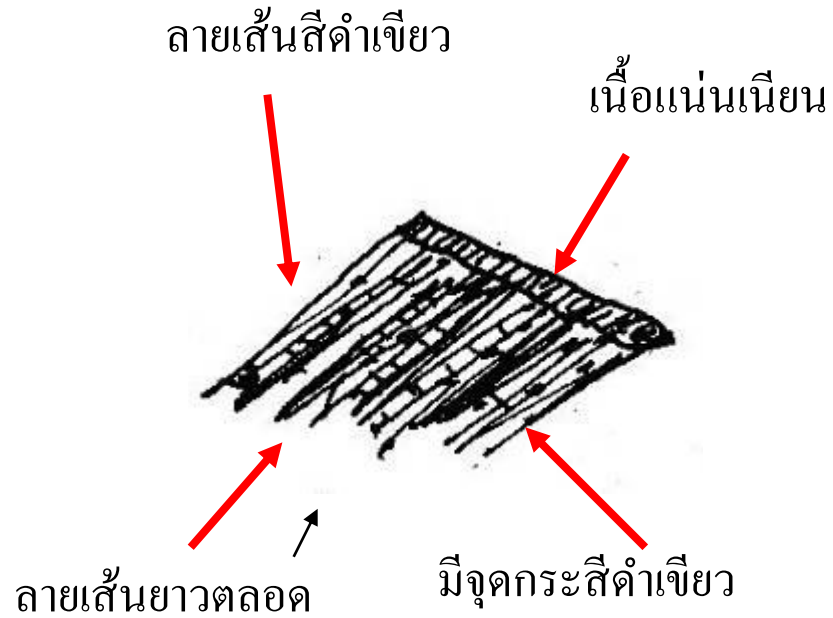
มีจุดสีดำ อยู่

มีจุดสีดำ อยู่

แก่น รสขมกร่อย สรรพคุณ ระบายถ่ายเสมหะ ถ่ายกระษัย โลหิตระดูสตรี ทำให้เส้นเอ็นอ่อน

แสมสาร(แก่น)

สรรพคุณ

แก่น รสขมกร่อย ระบายถ่ายเสมหะ
ถ่ายกระษัย ถ่ายโลหิตระดูสตรี ทำให้
เส้นเอ็นหย่อน

* แสมสาร = ถ่ายเอกลสาร = ถ่ายกระษัย

สมอติ่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Terminalia citrina* Roxb.
ชื่อวงศ์ Combretaceae

ผล รสขมฝาด สรรพคุณ แก้พิษดี พิษโลหิต แก้ไอ ขับถ่ายโลหิตระดู
สตรี ถ่ายระบายอุจจาระแรงกว่าสมอชนิดอื่นมาก

สมอทะเล

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Sapium indicum* Willd.
ชื่อวงศ์: Euphorbiaceae.

ใบและผล รสร้อน สรรพคุณ ถ่ายอุจจาระ ถ่ายลม ถ่ายโลหิตเป็นพิษ
(ห้ามใช้ถ่ายในผู้ป่วยเป็นไข้) ใบนี้ให้สุกเสียก่อนตากแห้งจึงใช้ทำยา
เปลือกต้น รสร้อน สรรพคุณ ขับผายลม
เมล็ดใน รสร้อน สรรพคุณ ขับพยาธิไส้เดือน
ราก รสร้อน สรรพคุณ แก้โลหิตระดูพิการมาไม่ตามปกติ

สมอเทศ
จากประเทศอินเดีย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Terminalia* sp.
ชื่อวงศ์ : COMBRETACEAE.

ผลรสเปรี้ยวและฝาดจืด สรรพคุณ ระบายอ่อนๆ ระบายเสมหะ ระบายลมรู้ถ่าย รู้ปิดเอง แก้
เสมหะ ทำให้ลมเดินสะดวก

สมอไทย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Terminalia chebula* Retz. var. *chebula*.
ชื่อวงศ์ : COMBRETACEAE.

ผล รสฝาดติดเปรี้ยว สรรพคุณ ระบายอ่อนๆ แก้ลมป่วง แก้พิษร้อนภายใน คุมธาตุแก้ลม
จุกเสียด ฐุผายธาตุ ฐุระบายฐุถ่ายอุจจาระ ถ่ายพิษไข้ คุมธาตุในตัวเสร็จ แก้ไข้เพื่อเสมหะ

สมอพิเภก

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Terminalia bellirica* (Gaertn.) Roxb.
ชื่อวงศ์ : Combretaceae.

เปลือกต้น รสเย็นฝาด สรรพคุณ ขับปัสสาวะ

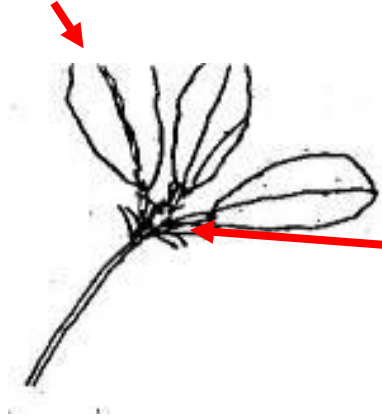
ใบ รสฝาด สรรพคุณ แก้บาดแผล

ผลอ่อน รสเปรี้ยว สรรพคุณ แก้ไข้เพื่อเสมหะ และไข้เจือลม

ผลแก่ รสเปรี้ยวฝาดหวาน สรรพคุณ แก้เสมหะจุกคอ ทำให้ชุ่มคอ แก้อโรตา บำรุงธาตุ แก้ไข้
แก้ริดสีดวง

สมอพิเภก

ใบออกเวียน

กลางยอดก้านใบ จะมี
ยอดเหมือนกำป็นเป็น
ก้ามหยาตี่น้ำตาล

สรรพคุณ

เปลือกต้น รสเย็นฝาด ขับปัสสาวะ

ใบ รสฝาด แก้บาดแผล

ดอก รสฝาด แก้โรคตา

ผลอ่อน รสเปรี้ยว แก้ไข้เพื่อเสมหะ และไข้
เจือลม

ผลแก่ รสเปรี้ยวฝาดหวาน แก้เสมหะจุกคอ

ทำให้ชุ่มคอ แก้โรคตา บำรุงธาตุ แก้ไข้ แก้
ริดสีดวง

เมล็ดใน รสฝาด แก้บิด

แก่น รสฝาด แก้ริดสีดวงพลวง

ราก รสเย็น แก้โลหิตร้อน

สลัดได

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Euphorbia antiquorum* Linn.

ชื่อวงศ์ : EUPHORBIACEAE

กะลัมพัก

ต้น เผลเป็นต่าง รสขมเมาเล็กน้อย สรรพคุณ แก้หืดไอ ผอมแห้ง อัมพาตแก้ฟกบวม จุกเสียด แก้ท้องผูก
ยาง รสเบื่อเมาขมร้อนเล็กน้อย สรรพคุณ ถ่ายอุจจาระ ถ่ายเสมหะ ถ่ายโลหิตเป็นยาถ่ายอย่างแรง

สลอด

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Croton tiglium* L.

ชื่อวงศ์ : EUPHORBIACEAE.

ใบ รสฝาดเมาเย็น สรรพคุณ แก้ลมอัมพฤกษ์ ดับเตโชธาตุมิให้เจริญ (ทำให้ตัวเย็นขึ้น) กลากเกลื่อน กูดทะราด
ดอก รสเมาเบื่อ สรรพคุณ ถ่ายอย่างแรง ถ่ายพิษต่างๆ เป็นยาอันตราย

สะแก

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Combretum quadrangulare* Kurz.
ชื่อวงศ์ COMBRETACEAE

เมล็ดใน รสเมาเบื่อ สรรพคุณ ขับพยาธิเส้นด้าย ขับพยาธิไส้เดือน
ใช้ทั้ง ๕ รสเมาเบื่อ สรรพคุณ เมื่อบำบัดพยาธิไส้เดือน ขับพยาธิเส้นด้ายแก้เด็ก
เป็นตานขโมย พุงโร ปวดท้อง อุจจาระสีขาว หยาบ เหม็นคาว

สะเดาบ้าน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Azadirachta indica* A.Juss, Var.Siamensis Valetton
ชื่อวงศ์ : MELIACEAE

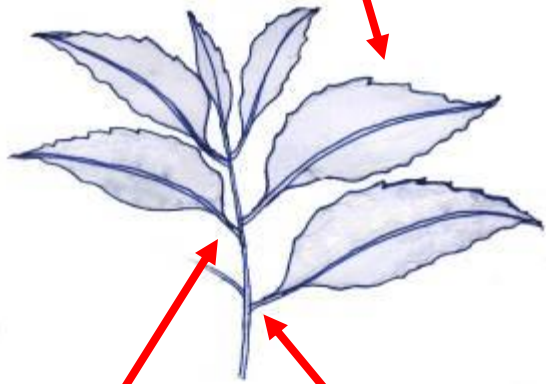
สะเดาอินเดีย

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Azadirachta indica* A. Juss. var. indica.
ชื่อวงศ์ : MELIACEAE.

เปลือกต้น รสฝาดขม สรรพคุณ แก้บิด มูกเลือด ท้องร่วง
ใบแก่ รสขม สรรพคุณ บำรุงธาตุ ช่วยย่อยอาหาร
ก้าน รสขม สรรพคุณ แก้ไข้ บำรุงน้ำดี แก้ร้อนในกระหายน้ำ
ราก รสขมเย็น สรรพคุณ แก้เสมหะเกาะอยู่ในทรวงอก แก้เสมหะจุกคอ

ขอบหยักฟันเลื่อยเล็กน้อย

ออกใบสลับซ้าย-
ขวา

โคนใบไม่เท่ากัน สีเขียวเข้ม

สะเดา

สรรพคุณ

เปลือกต้น รสฝาดขม แก้บิด มูกเลือด ท้องร่วง

ใบแก่ รสขม บำรุงธาตุ ช่วยย่อยอาหาร

ใบอ่อน รสขม แก้อาการผื่นคัน น้ำเหลืองเสีย พุพอง

ก้าน รสขม แก้ไข้ บำรุงน้ำดี แก้ร้อนในกระหายน้ำ

ดอก รสขม แก้พิษโลหิต กำเดา แก้อริณิตรายในคอ(เป็นเม็ดขอด
คันในคอ)

ผล รสขมเย็น บำรุงหัวใจให้เต้นเป็นปกติ

แก่น รสฝาดเย็น แก้คลื่นเหียน อาเจียน

ราก รสขมเย็น แก้เสมหะเกาะอยู่ในทรวงอก แก้เสมหะจุกคอ

กระพี้ รสขม บำรุงน้ำดี แก้ดีพิการทำให้คลั่งเพ้อ

ยาง รสขมเย็น ดับพิษร้อน ถอนพิษไข้

สัก

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Tectona grandis* Linn.
ชื่อวงศ์ VERBENACEAE.

ใบ รสฝืดปน สรรพคุณ แก้พิษเสมหะ แก้พิษโลหิต
เนื้อไม้ รสเผ็ดเล็กน้อย สรรพคุณ บำรุงโลหิต แก้อ่อนเพลีย แก้ไอ ขับ
ลมในกระดูก แก้บวม ขับปัสสาวะ คุมธาตุ

สักขี หรือ กรักขี

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Dalbergia candenatensis* Prain
ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE

แก่น รสเผ็ดฝาด สรรพคุณ บำรุงธาตุ บำรุงโลหิต ขับ
เสมหะ แก้เลือดออกตามไรฟัน แก้कुฑะลาด แก้บิดมูกเลือด

สารพัดพิษ

ชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Sophora tomentosa* L.
ชื่อวงศ์ Fabaceae

ตุ๊ก รสเย็น สรรพคุณ แก้ไข้เชื่องซึม แก้พิษไข้กลับซ้ำ
ราก รสเบื่อเมาเย็น สรรพคุณ แก้ร้อนในกระหายน้ำ แก้ปวดเมื่อย
ตามร่างกาย ทาแก้พิษตะขาบ แมงป่อง แก้ปวดฝี

สารภี

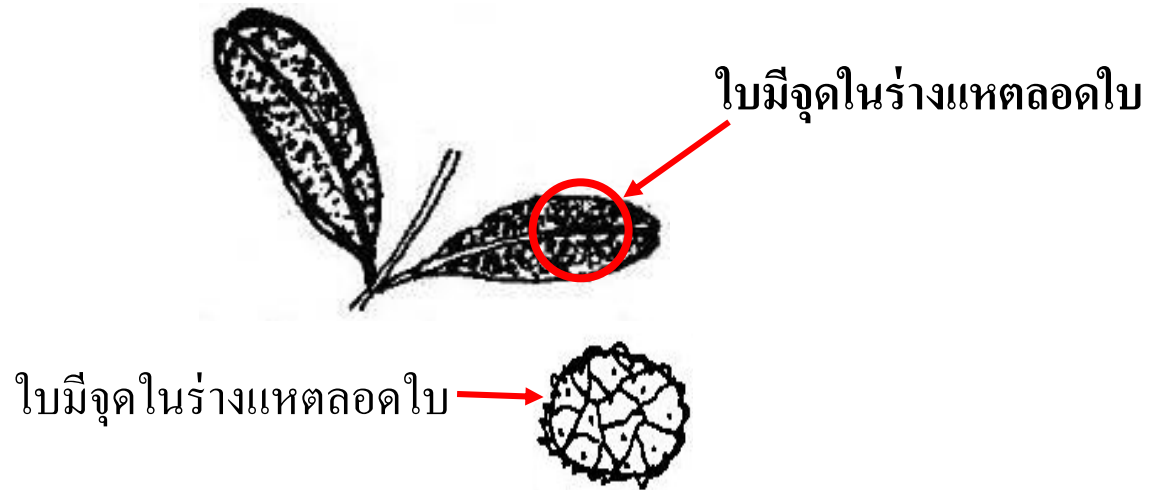
ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Mammea siamensis* Kosterm.
ชื่อวงศ์ : GUTTIFERAE.

ดอก รสหอมเย็น สรรพคุณ ชูกำลัง บำรุงหัวใจให้ชุ่มชื้น ใช้ทำยาหอม

สารภี

สรรพคุณ

ดอก รสหอมเย็น ชูกำลัง
บำรุงหัวใจให้ชุ่มชื้น ใช้ทำ
ยาหอม

- * สารภี บำรุงกำลัง / หัวใจ
- * ข้าวหนึ่งทัพพี / ให้กำลัง

เถาเลื่อยเทศ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Uncaria gambir* (Hunter) Roxb.
ชื่อวงศ์ Rubiaceae

เถาเลื่อยเหนือ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Acacia catechu* (L.f.) Willd.
ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE-MIMOSOIDEAE

เปลือกต้นและยาง รสฝาดจัด

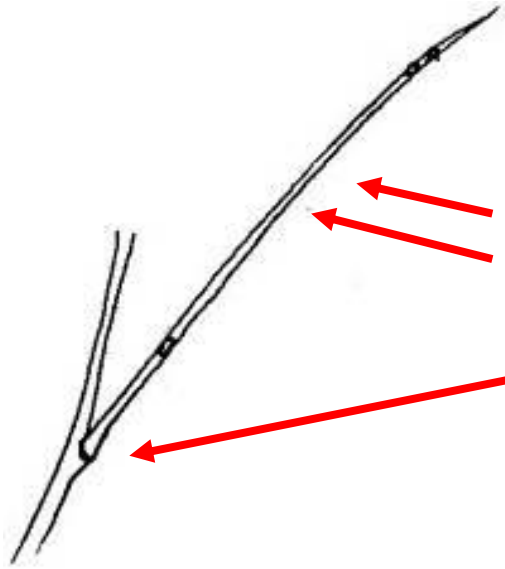
สรรพคุณ คุมธาตุ แก้บิดมูกเลือด

แก้ท้องร่วง แก้ลงแดง แก้อติสาร ชะ

ล้างบาดแผล ทำให้แผลหายเร็ว

สี่เสียด

มีปุ่มเหมือนเห็บ 3 ตัวเกาะ
อยู่กันไม่มีหนาม ใบเล็ก
ละเอียดกว่าใบส้มป่อย มี
รสฝาด

ใบเล็กละเอียดมาก สีเขียวขาว

สรรพคุณ

เปลือกต้นและยาง รสฝาดจัด คุม
ธาตุ แก้บิดมูกเลือด แก้ท้องร่วง
แก้ลงแดง แก้ตีสาร ชะล้าง
บาดแผล ทำให้หายเร็ว

* เสียดสีจนเลือดออก = แก้บิดมูกเลือด

ตำโรง ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Sterculia foetida* L.
ชื่อวงศ์ : STERCULIACEAE

เนื้อในฝัก รสฝาดหวาน สรรพคุณ สมานลำไส้ แก้ไตพิการ

ตำรอก

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Scaphium macropodum* Beaum.
ชื่อวงศ์ : STERCULIACEAE

เนื้อหุ้มเมล็ด รสเปรี้ยวหวาน สรรพคุณ ทำให้ใจคอชุ่มชื้นบาน แก้กระหายน้ำ

สบู่ดำ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Jatropha curcas* L.

ชื่อวงศ์ : EUPHORBIACEAE

ลูกอ่อนสีเขียว ลูก
แก่สีดำ

ใบ 3 แฉก หยัก
เล็กน้อย

* สบู่ลื่น = ระบายลื่น = ถ่าย ระบาย

สรรพคุณ

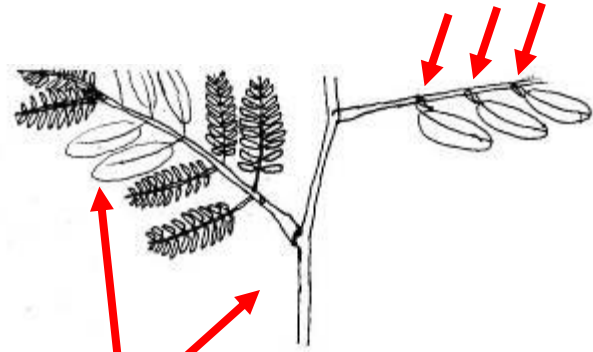
เนื้อไม้และใบ รสเบื่อเอียน แชน้ำให้เด็ก
อาบ แก้พิษตานซาง ถอนพิษ
แก้ตัวร้อน
ยาง รสฝาด กวาดแก้เด็กลื่นเปื่อย ลื่นเป็น
ฝ้าละออง
น้ำมันจากเมล็ด ถ่ายอย่างแรง เป็นยา
อันตราย
ลักษณะ ไม้ยืนต้นขนาดกลาง

ส้มป่อย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Acacia concinna* (Willd.) D.C..
ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE - MIMOSOIDEAE.

โคนก้านใบมีหนาม 3 หนาม

มีปุ่มเหมือนหีบ 2 ปุ่มที่
โคนและปลายกิ่งใบ

* หยั้งส้ม เส้นอ่อน (หย่อน)

สรรพคุณ

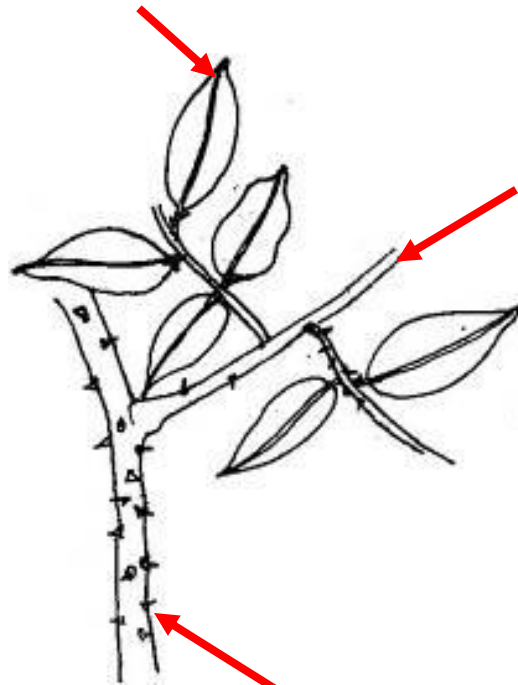
ใบ รสเปรี้ยวฝาดเล็กน้อย ถ่ายเสมหะ ล้าง
เมือกมันในลำไส้ แก้บิด ฟอกล้างโลหิตระดู
ประคบให้เส้นเอ็นหย่อน
ลักษณะ ไม้เถาขึ้นต้น

สวาด

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Caesalpinia bonduc* (L.) Roxb.
ชื่อวงศ์ CAESALPINIACEAE.

ใบเขียวกลาง หน้าและ
หลังใบ เหลือบเงา

ก้านมีสีส้ม

ลำต้นมีหนามสีน้ำตาลแก่

สรรพคุณ

ใบ ขับลมในลำไส้ แก้จุกเสียด
แน่นเพื่อ แก้กษัย น้ำมูตรพิการ
(ตำราวัชโพธิ์)
ลักษณะ ไม้เถาเนื้อแข็ง

ตำมะงา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Clerodendrum inerme* (Linn.) Gaertn.
ชื่อวงศ์ VERBENACEAE.

เส้นกลางใบสีเหลือง

มีเขา 2 เขาขึ้นที่ข้อ
ก้านใบ

ก้านหลักสีแดงออก
น้ำตาล

ใบแข็งสวยก่อพับขึ้น
เล็กน้อย

ออกใบเวียนคู่สลับ
รอบก้าน

สรรพคุณ

ใบ รสเย็นเบื่อ ต้มเอาน้ำอาบ

แก้โรคผิวหนัง ประดง ผื่นคัน

ลักษณะ

ไม้เถาขึ้นต้น

* ตำมะงา = ตำอาจไม่มีโรคผิวหนัง

หมาก

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Areca catechu* Linn.
ชื่อวงศ์ PALMAE

ลูก รสฝาดจัด สรรพคุณ แก้ท้องร่วง แก้อาเจียน ขับเหงื่อ ฝนทาปาก แก้ปากเปื่อย สัตว์กินขับพยาธิ

หว้า

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Syzygium cumini* (L.) Skeels.
ชื่อวงศ์ : MYRTACEAE.

เปลือกต้น รสฝาด สรรพคุณ แก้บิด แก้ปากเปื่อย คอ
เปื่อยเป็นเม็ดเนื่องจากร้อนในแก่น้ำลายเหนียว

หมากผู้

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cordyline fruticosa* (L.) Gopp.

ชื่อวงศ์ : AGAVACEAE

ใบ รสจืด สรรพคุณ แก้ไข้ตัวร้อน เหือด หัด สุกใส ดำแดง ต้มอาบ แก้คันตามผิวหนัง
ราก ต้มเอาน้ำอม แก้ฟันผุ หรือแก้สารปรอทกิน

หนามพรม

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Carissa spinarum* L. Share

ชื่อวงศ์ APOCYNACEAE

แก่น รสเฝื่อนมันขมฝาดเล็กน้อย สรรพคุณ
บำรุงไขมัน บำรุงกำลัง บำรุงร่างกาย

หนามแท่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Catunaregam tomentosa* (Blume ex DC.) Triveng

ชื่อวงศ์ RUBIACEAE

หนาดใหญ่

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Blumea balsamifera* (L.) DC.
ชื่อวงศ์ ASTERACEAE

ใบ รสเมาฉุนเล็กน้อย สรรพคุณ
แก้จุกเสียด แน่นเฟ้อ ขับผายลม แก้
ปวดท้อง ขับเหงื่อ ขับเสมหะ มวน
เป็นบุหรี่ยาสูบ แก้ริดสีดวงจมูก

หมีเหม็น

ชื่อวิทยาศาสตร์: *Litsea glutinosa*
ชื่อวงศ์ LAURACEAE

เปลือกต้น รสฝาด สรรพคุณ แก้บิดมูกเลือด แก้ปวดมดลูก แก้พิษฝี ผื่นคัน
ราก รสขมเปื้อ สรรพคุณ แก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย หรือกล้ำมเนื้ออักเสบ

ห้สคุณไทย ชื่อวิทยาศาสตร์ *Micromelum minutum* (Forst.f.) Wright & Arn.
ชื่อวงศ์ RUTACEAE

ราก รสร้อน สรรพคุณ ขับเลือดและหนองให้ออก แก้कुดทะราด แก้ริดสีดวงจมูก

ชื่อวงศ์ Lauraceae

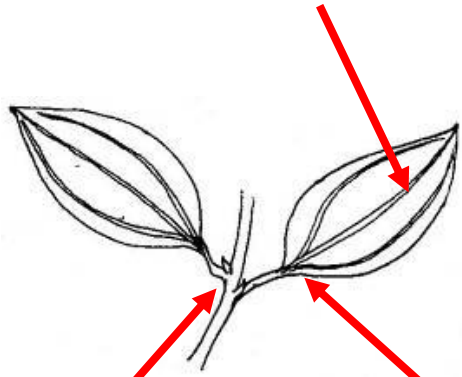
ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cinnamomum* spp.

1. อบเชยเทศ หรือ อบเชยลังกา *Cinnamomum verum* J. Presl.
2. อบเชยไทย *Cinnamomum bejolghotha* (Buch-Ham.) Sweet หรือได้
จาก *Cinnamomum iners* Reinw. Ex Blume.
3. อบเชยญวน *Cinnamomum loureirii* Nees.
4. อบเชยจีน *Cinnamomum aromaticum* Nees, *C. cassia* Blume.
5. อบเชยชวา *Cinnamomum burmannii* (Nees.) Blume.

ลายใบหลักมี 3 เส้น ลาย
ย่อยเป็นเส้นขนาน ใบหนา

อบเชย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cinnamomum verum* J.Presl.
ชื่อวงศ์ : Lauraceae.

โคนใบปิดเล็กน้อย มี
เขา(ตา)ทุกข้อแยก

ท้องใบเขียวอ่อน หลังใบ
เขียวเข้ม มั่น

สรรพคุณ อบเชยต้น

เปลือกต้น รสหอมติดร่อน บำรุงดวงจิต แก้อ่อนเพลีย

* น้ำอบเชยหอม ชื่นดวงจิต พิชิตอ่อนเพลีย
อ...อ่อนเพลีย

อบเชยไทย *Cinnamomum iners* Reinw. Ex Blume.

อบเชยญวน *Cinnamomum loureirii* Nees.

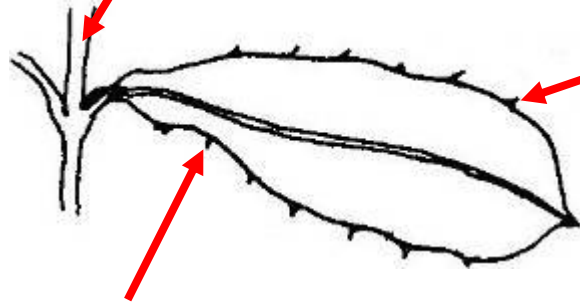
อบเชยจีน *Cinnamomum aromaticum* Nees, *C. cassia* Blume.

ဝပ်ဗေဗာ *Cinnamomum burmannii* (Nees.) Blume.

ลำต้นเล็ก แขนงไปมา ออก
ใบคู่ตรงข้าม

ใบอบน้ำ ลายห่างใส ดอก
คล้ายตรีชวาแต่สั้นกว่า

อัครีทวาร

ชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Clerodendrum serratum* Moon.
ชื่อวงศ์ VERBENACEAE

มีหนามออกมาเลยใบ เว้าเข้าไป

ใบ ปลายแหลมเล็ก

สรรพคุณ

ต้น รสจืดขื่น ขับปัสสาวะ

ใบ รสขื่นเบื่อ แก้ปวดศีรษะ แก้ริดสีดวงทวาร แก้
กลากเกลื้อน

ผลสุก รสเปรี้ยวขื่น แก้ไอ

รากและต้น รสฝาดเบื่อเย็น ฝนทาแก้เกลื้อน ทาหัว
ริดสีดวง

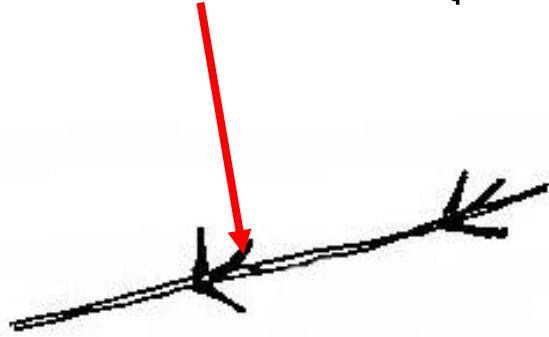

* อัครีทวาร = ทวาร = ริดสีดวงทวาร

อังกาบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Barleria cristata* L.
ชื่อวงศ์ ACANTHACEAE.

มีหนามออก 3 หนาม ทุกข้อ

สรรพคุณ

ราก รสฝืดปน แก้เสมหะ เจริญไฟธาตุ
ฟอกโลหิตระดูสตรี ขับปัสสาวะ

ลักษณะ

ไม้เถา มี 3 ชนิด ดอกเหลือง ดอกขาว
ดอกม่วงดำ

ยายังเป็นผู้หญิง = ฟอกโลหิตระดู

●อังกาบ=ชื่อผู้หญิง=ระดูสตรี

อุโลก

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Hymenodictyon orixense* (Roxb.) Mabb.
ชื่อวงศ์ RUBIACEAE.

แก่น เปลือกต้น รสขม สรรพคุณ แก้ไข้พิษ ไข้กาฬและไข้ตัวร้อน
ราก รสขมเย็น สรรพคุณ แก้ไข้ แก้พิษร้อนในกระหายน้ำ

อินทนิลน้ำ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Lagerstroemia speciosa* (L.) Pers.
ชื่อวงศ์ : LYTHRACEAE.

* ขุนอิน กินน้ำหวาน = แก้วเบาหวาน

ใบใหญ่แห้งเป็นสีเทาเงิน

มีจุดดำที่โคนก้านใบทั้ง
หน้าและหลัง

สรรพคุณ

ใบ รสขมเย็นเล็กน้อย แก้ว
ทางเดินปัสสาวะพิการ แก้ว
เบาหวาน

อีเหนียว

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Desmodium gangeticum* DC.
ชื่อวงศ์ LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE

ราก ขับปัสสาวะ ยาพื้นบ้านใช้ ราก ขับพยาธิไส้เดือนในเด็ก ใบสด ตำพอกแผล ถอนพิษสุนัขกัด